

Baltinavas novada Teritorijas plānojuma 1. redakcija
apstiprināta ar Baltinavas novada domes
2012. gada 27. septembra lēmumu Nr. 9, §4
„Par Baltinavas novada Teritorijas plānojuma 2013. – 2025. gadam 1. redakcijas
nodošanu sabiedriskajai apspriešanai”

SIA „Sustainable Advanced Solutions”
Reģ. Nr. 40003632200
Adrese: Kurzemes iela 6-20, Tukums, LV-3101
Tālr.: 29110668, fakss: 66663092
E-pasts: info@sasolutions.lv
Mājas lapa: www.sasolutions.lv

Baltinavas novada pašvaldība
Reģ. Nr. 90009115590
Adrese: Kārsavas iela 16, c. Baltinava,
Baltinavas novads, LV-5706
Tālr.: 65700894; fakss: 65700894
E-pasts: dome@baltinava.lv
Mājas lapa: www.baltinava.lv

BALTINAVAS NOVADA TERITORIJAS PLĀNOJUMS

2013. – 2025. GADAM

1. sējums

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. REDAKCIJA

Baltinavas novada domes priekšsēdētāja

Lidija Siliņa

SIA „Sustainable Advanced Solutions”
valdes locekle

Ilze Ratniece

Rīgā, 2012

Saturs

Ievads	3
I TERITORIJAS PLĀNOJUMA IZSTRĀDES NOSACĪJUMI UN METODIKA.....	5
1. Teritorijas plānojuma izstrādes nosacījumi	5
1.1. Tiesiskais pamats	5
1.2. Institūciju nosacījumi un prasības	6
2. Plānošanas process	9
3. Plānošanas dokumentu vadlīnijas.....	10
3.1. Nacionālais konteksts	10
3.2. Reģionālais konteksts	11
3.3. Baltinavas novada teritorijas plānojums.....	12
3.4. Kopējās interešu teritorijas	12
II BALTINAVAS NOVADA PAŠREIZĒJĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS, ATTĪSTĪBAS PRIEKŠNOTEIKUMI UN TENDENCES	15
4. Novada fiziski ģeogrāfiskais raksturojums	15
4.1. Ģeogrāfiskais novietojums	15
4.2. Reljefs un ģeoloģiskā uzbūve	16
4.3. Ģeotehniskie procesi un derīgie izrakteņi	16
4.4. Ūdens resursi	18
4.5. Augsnes īpatnības un ainavas	20
4.6. Purvu un mežu teritorijas.....	21
4.7. Lauksaimniecības teritorijas	23
5. Novada apdzīvojums	24
5.1. Novada vēsturiskā attīstība.....	24
5.2. Apdzīvojuma struktūra	25
6. Tehniskā un satiksmes infrastruktūra	27
6.1. Ūdensapgāde un notekūdeņu apsaimniekošana.....	27
6.2. Elektroapgāde	27
6.3. Siltumapgāde	28
6.4. Gāzes apgāde	29
6.5. Autoceļi	29
6.6. Telekomunikācijas.....	31
7. Dabas un kultūrvēsturiskais mantojums.....	32
7.1. Dabas teritorijas un objekti.....	32
7.2. Kultūrvēsturiskie objekti un teritorijas	34
8. Novada zemju raksturojums.....	37
9. Vides stāvoklis novadā.....	39
9.1. Atmosfēras kvalitāte	39
9.2. Ūdens kvalitāte	39
9.3. Potenciāli piesārņotās vietas	41
9.4. Atkritumu apsaimniekošana	42
9.5. Riska teritorijas.....	43
10. Valsts aizsardzības objekti un teritorijas.....	44
III BALTINAVAS NOVADA PERSPEKTĪVĀ ATTĪSTĪBA.....	45
11. Attīstības programmas 2012. – 2018. gadam risinājumi.....	45
12. Teritorijas plānojuma 2013. -2025. gadam risinājumi	45
13. Teritorijas plānojuma grozīšana un īstenošana	49
Pielikumi	51

Ievads

Saskaņā ar likuma „Par pašvaldībām” 14.panta otrās daļas 1.punktu vietējai pašvaldībai, pildot savas funkcijas, likumā noteiktajā kārtībā ir pienākums izstrādāt pašvaldības teritorijas attīstības programmu un teritorijas plānojumu, nodrošināt teritorijas attīstības programmas īstenošanu un teritorijas plānojuma administratīvo pārraudzību.

Saskaņā ar Teritorijas attīstības plānošanas likumu (13.10.2011.), teritorijas plānojums ir teritorijas plānošanas dokumentu kopums, kas izstrādāts 12 gadiem un stāties spēkā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Šajā dokumentu kopumā atbilstoši plānošanas līmenim un plānojuma veidam rakstveidā un grafiski parādīta teritorijas pašreizējā un plānotā (atļautā) izmantošana un šīs teritorijas izmantošanas aprobežojumi. Teritorijas plānojums sniedz priekšstatu par pašvaldībā esošajiem resursiem, fiksē šos resursus telpiskajā aspektā, nosaka teritorijas izmantošanas nosacījumus un iezīmē perspektīvu. Tas ietver sevī visu veidu apbūves, transporta un citu inženierkomunikāciju izvietojumu un attīstību, nosaka teritorijas izmantošanas veidus un vides aizsardzības pasākumu.

Teritorijas plānojums izstrādāts, ņemot vērā plānošanas pamatprincipus:

- 1) *ilgtspējīgas attīstības princips* — tagadējām un nākamajām paaudzēm nodrošina kvalitatīvu vidi un līdzsvarotu ekonomisko attīstību, racionāli izmanto dabas, cilvēku un materiālos resursus, saglabā un attīsta dabas un kultūras mantojumu;
- 2) *interesu saskaņotības princips* — saskaņo dažādas intereses un ievēro attīstības plānošanas dokumentu pēctecību, nodrošina, lai tie nedublētos;
- 3) *līdzdalības princips* — visām ieinteresētajām personām ir iespēja līdzdarboties attīstības plānošanas dokumenta izstrādē;
- 4) *sadarbības princips* — valsts un pašvaldību institūcijas sadarbojas, tai skaitā izpildot attīstības plānošanas dokumentos izvirzītos uzdevumus un informējot cita citu par nosprausto mērķu un paredzēto rezultātu sasniegšanu;
- 5) *finansiālo iespēju princips* — izvērtē esošos un vidējā termiņā prognozētos resursus un piedāvā efektīvākos risinājumus attiecībā uz nosprausto mērķu sasniegšanai nepieciešamajām izmaksām;
- 6) *atklātības princips* — attīstības plānošanas process ir atklāts, un sabiedrība tiek informēta par attīstības plānošanas un atbalsta pasākumiem un to rezultātiem, ievērojot likumā noteiktos informācijas pieejamības ierobežojumus;
- 7) *uzraudzības un novērtēšanas princips* — attīstības plānošanā un attīstības plānošanas dokumentu īstenošanā visos pārvaldes līmeņos tiek nodrošināts to ietekmes izvērtējums, kā arī uzraudzība un pārskatu sniegšana par sasniegtajiem rezultātiem; subsidiaritātes princips — politiku īsteno tā valsts vai pašvaldības institūcija, kura atrodas pēc iespējas tuvāk pakalpojuma saņēmējiem, un attiecīgie pasākumi tiek efektīvi īstenoti pēc iespējas zemākā pārvaldes līmenī;

- 8) *subsidiaritātes princips* — politiku īsteno tā valsts vai pašvaldības institūcija, kura atrodas pēc iespējas tuvāk pakalpojuma saņēmējiem, un attiecīgie pasākumi tiek efektīvi īstenoti pēc iespējas zemākā pārvaldes līmenī;
- 9) *attīstības plānošanas un normatīvo aktu izstrādes sasaistes princips* — politiku plāno pirms normatīvā akta izdošanas, un, izstrādājot normatīvos aktus, ņem vērā attīstības plānošanas dokumentus;
- 10) *līdzsvarotas attīstības princips* — politiku plāno, sabalansējot atsevišķu valsts teritoriju attīstības līmeņus un tempus;
- 11) *aktualitātes princips* — attīstības plānošanas dokumentus aktualizē atbilstoši situācijai;
- 12) *dokumentu saskaņotības princips* — pieņemot attīstības plānošanas dokumentu vai izdarot grozījumus šādā dokumentā, nodrošina izmaiņu veikšanu arī citos saistītajos dokumentos un normatīvajos aktos, ievērojot tiesiskās pašāvības principu.

Teritorijas plānojums sastāv no pieciem sējumiem:

- 1) **Paskaidrojuma raksts;**
- 2) Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi;
- 3) Grafiskā daļa;
- 4) Pārskats par teritorijas plānojuma izstrādi.

Plānošanas dokuments tiek izstrādāts Eiropas Sociālā Fonda līdzfinansētā projekta Nr. 1DP/1.5.3.2.0/10/APIA/VRAA/048 „Baltinavas novada teritorijas plānojuma un attīstības programmas izstrāde” ietvaros.

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

I TERITORIJAS PLĀNOJUMA IZSTRĀDES NOSACĪJUMI UN METODIKA

1. Teritorijas plānojuma izstrādes nosacījumi

1.1. Tiesiskais pamats

Saskaņā ar likuma „Par pašvaldībām” 14.panta otrās daļas 1.punktu vietējai pašvaldībai, pildot savas funkcijas, likumā noteiktajā kārtībā ir pienākums izstrādāt pašvaldības teritorijas attīstības programmu un teritorijas plānojumu, nodrošināt teritorijas attīstības programmas īstenošanu un teritorijas plānojuma administratīvo pārraudzību.

Pašvaldības darbību attīstības un telpiskās plānošanas jomā, kā arī plānošanas dokumentu saturu, īpaši, teritorijas plānojuma dokumentu, vistiešākajā veidā ietekmē likumi un citi normatīvie dokumenti. Tās nevar realizēt šo darbību, neievērojot normatīvo aktu prasības.

Savukārt, saskaņā ar Teritorijas attīstības plānošanas likumu (13.10.2011.), teritorijas plānojums ir teritorijas plānošanas dokumentu kopums, kas izstrādāts 12 gadiem un stāties spēkā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Šajā dokumentu kopumā atbilstoši plānošanas līmenim un plānojuma veidam rakstveidā un grafiski parādīta teritorijas pašreizējā un plānotā (atļautā) izmantošana un šīs teritorijas izmantošanas aprobežojumi. Teritorijas plānojums sniedz priekšstatu par pašvaldībā esošajiem resursiem, fiksē šos resursus telpiskajā aspektā, nosaka teritorijas izmantošanas nosacījumus un iezīmē perspektīvu. Tas ietver sevī visu veidu apbūves, transporta un citu inženierkomunikāciju izvietojumu un attīstību, nosaka teritorijas izmantošanas veidus un vides aizsardzības pasākumus.

Plānošanas procesā tiek apskatītas ļoti dažādas konkrētās pašvaldības sfēras un teritorijas, tādējādi teritorijas plānojuma izstrādi un apdzīvotās vietas attīstību nosaka virkne normatīvo aktu.

Latvijas Republikas Satversmes 105.pants nosaka, ka ikvienam ir tiesības uz īpašumu un ka īpašumu nedrīkst izmantot pretēji sabiedrības interesēm. Savukārt Satversmes 115.pants nosaka, ka valsts aizsargā ikviena tiesības dzīvot labvēlīgā vidē, sniedzot ziņas par vides stāvokli un rūpējoties par tās saglabāšanu un uzlabošanu.

Pašvaldībām ir jāuzņemas „vidutāja” loma teritorijas attīstības jautājumos. Normatīvajos aktos noteikts, ka sabiedrības līdzdalība ir obligāta plānošanas procesa sastāvdaļa. Ikvienai fiziskai un juridiskai personai ir tiesības iepazīties ar spēkā esošajiem un sabiedriskajai apspriešanai nodotajiem teritorijas plānojumiem, kā arī tās var piedalīties plānojumu sabiedriskajā apspriešanā, izteikt un aizstāvēt savu viedokli un iesniegt priekšlikumus. Ikviena fiziskā un juridiskā persona ir tiesīga noteiktā termiņā iesniegt rakstveida priekšlikumus un atsauksmes par teritorijas plānojumiem un saņemt rakstveida atbildi par tiem. Tieši šā principa īstenošana sagādā vislielākās problēmas, jo līdzšinējā prakse liecina, ka parasti sabiedrības viedokļa uzklaušanās piemīt vairāk formāla daba.

Būvniecības likuma (10.08.1995) 3.pantā noteikts, ka zemes gabalu drīkst apbūvēt, ja tā apbūve tiek veikta saskaņā ar vietējās pašvaldības teritorijas plānojumu, detālplānojumu (ja tas nepieciešams saskaņā ar normatīvajiem aktiem) un šo plānojumu sastāvā esošajiem apbūves noteikumiem un, noslēdzot līgumu, apbūve ir saskaņota ar zemes gabala īpašnieku (ja apbūvi

neveic zemes gabala īpašnieks). Saskaņā ar likuma 2.pata 4.daļu izdoti Ministru kabineta 01.04.1997. noteikumi Nr.112 „Vispārīgie būvnoteikumi”. Šie noteikumi nosaka vispārīgas prasības un kārtību visu veidu būvju projektēšanas sagatavošanai, būvprojekta izstrādāšanai un būvdarbu veikšanai, kā arī būves nojaukšanai. Virkne speciālo normu, kā Ministru kabineta 03.02.2009. noteikumi Nr.102 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 211-08 „Daudzstāvu daudzdzīvokļu dzīvojamie nami”, Ministru kabineta 21.07.2008. noteikumi Nr.567 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 208-08 „Publiskās ēkas un būves”, Ministru kabineta 15.06.1999. noteikumi Nr.241 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 223-99 „Kanalizācijas ārējie tīkli un būves”, Ministru kabineta 01.02.2000. noteikumi Nr.38 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 222-99 „Ūdensapgādes ārējie tīkli un būves” un citi normatīvi reglamentē ēku un būvju projektēšanu, būvniecību, rekonstrukciju vai renovāciju, ņemot vērā konkrētās pašvaldības teritorijas plānojumu.

Likums „Vides aizsardzības likums” (02.11.2006.) nosaka pašvaldību atbildību par vides aizsardzību un dabas resursu izmantošanu.

Aizsargjoslu likums (05.02.1997.) nosaka aizsargjoslu veidus, to izveidošanas principus un īpašuma lietošanas tiesību aprobežojumus tajās ap dabas un tehniskās infrastruktūras objektiem. Visu veidu aizsargjoslu konkrētās robežas nosaka teritorijas plānojumos, ievērojot teritorijas plānošanas noteikumus un aizsargjoslu noteikšanas metodiku. Ir pieņemta virkne Ministru kabineta noteikumu, kas reglamentē prasības konkrētu aizsargjoslu noteikšanai. Aizsargjoslu likuma 35.pantā norādīts, ka vispārīgos aprobežojumus aizsargjoslās nosaka likumi un Ministru kabineta noteikumi, kā arī pašvaldību saistošie noteikumi.

Plānošanas procesā savstarpēji mijiedarbojas daudzi citi likumi, - Meža likums (2000), Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām (1993), Zvejniecības likums (1995), Par autoceļiem (1992), Par kultūras pieminekļu aizsardzību (1992) u.c., tāpat kā Ministru kabineta noteikumi, kas ir izdoti uz šo likumu pamata.

Kopumā vērtējot, plānojuma izstrādes procesu un plānojuma saturu ietekmē apmēram 150 likumi un Ministru kabineta noteikumi. Normatīvo tiesību aktu apjomam pieaugot, plānojuma izstrādes un īstenošanas process kļūst arvien komplicētāks. Tajā pašā laikā jāatzīst, ka likumi un tiem pakārtotie tiesību akti nereti ir pretrunīgi un tādējādi ir apgrūtināta to piemērošana.

Bez normatīvajiem aktiem, kas tieši reglamentē teritorijas attīstības un telpiskās plānošanas principus, mērķus un uzdevumus, ir arī starptautiskie un Latvijas stratēģiskie dokumenti, kuru ieteiktie telpas veidošanas principi Eiropas telpā ir būtiski katras teritorijas telpiskajā plānošanā. Šajos dokumentos par prioritātēm tiek izvirzīts atbalsts ilgtspējīgai un līdzsvarotai attīstībai. Tajā pašā laikā starptautiskie dokumenti tiek izmantoti telpiskajā plānošanā kā vadlīnijas, izstrādājot dokumentus, kas skar dzīves telpas attīstību.

1.2. Institūciju nosacījumi un prasības

Ministru kabineta 06.10.2009. noteikumu Nr.1148 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi” (07.09.2011. redakcijā) 13.pantā norādītas tās institūcijas, no kurām teritorijas plānojuma izstrādes laikā jāsaņem nosacījumi teritorijas plānojuma izstrādei un atzinumi par izstrādāto plānojumu. Saskaņā ar šiem noteikumiem, Baltinavas novada dome

26.09.2011. ir nosūtījusi vēstules un pieprasījusi nosacījumus teritorijas plānojuma izstrādei 20 iestādei un 3 kaimiņu pašvaldībām. Septiņas institūcijas nesniedza atbildi.

Lai noskaidrotu kaimiņu pašvaldību viedokli par Baltinavas novada attīstību un iespējamām kopīgajām interešu teritorijām un saskaņā ar MK 06.10.2009. noteikumu Nr.1148 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi” (07.09.2011. redakcijā) 18.pantu, Baltinavas novada dome 29.06.2011. nosūtījusi vēstuli kaimiņu pašvaldībām – Viļakas, Balvu un Kārsavas novadu pašvaldībām. Atbildes vēstule tika saņemta no Kārsavas un Balvu novadu pašvaldībām.

1.1.tabula

Institūciju nosacījumi

Institūcija	Izejošā vēstule, datums, numurs	Atbildes vēstule
Lauku atbalsta dienests Ziemeļaustrumu reģionālajai lauksaimniecības pārvalde	26.09.2011. Nr.3-18/1690	03.10.2011. Nr. 1.6-1439
a/s „Augstsprieguma tīkls”	26.09.2011. Nr.3-18/1704	
a/s „Latvijas gāze”	26.09.2011. Nr.3-18/1698	07.10.2011. Nr. 27.4-1/2606
SIA „LMT”	26.09.2011. Nr.3-18/1707	
AS „Latvijas valsts meži” Ziemeļlatgales mežsaimniecība	26.09.2011. Nr.3-18/1689	02.11.2011. Nr. 4.1-1.2_08e2_150_11_1094
Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija	26.09.2011. Nr.3-18/1693	12.10.2011. Nr. 06-11/2107
Valsts robežsardzes Viļakas pārvalde	26.09.2011. Nr.3-18/1698	07.10.2011. Nr. 23/2-5/1084
Valsts ugunsdzēsēju un glābšanas dienesta Balvu nodaļa	26.09.2011. Nr.3-18/1698	14.10.2011. Nr. 22/9.9-5-52
VAS „Latvijas valsts ceļi” Latgales reģiona Balvu nodaļa	26.09.2011. Nr.3-18/1692	05.10.2011. Nr. 4.6.2.-78
Veselības inspekcija Latgales kontroles nodaļa Rēzeknē	26.09.2011. Nr.3-18/1686	22.11.2011. Nr. 5.8-34/11582
Rēzeknes reģionālā vides pārvalde	26.09.2011. Nr.3-18/1698	04.10.2011. Nr. 5-9/770
Valsts meža dienests Ziemeļaustrumu virsmežniecība	26.09.2011. Nr.3-18/1688	20.10.2011. Nr. 5-11/408
Valsts Zemes Dienests Latgales reģionālā nodaļa	26.09.2011. Nr.3-18/1691	-
Latgales plānošanas reģions	26.09.2011. Nr.3-18/1698	14.10.2011. Nr. 2-4.3/401
Dabas aizsardzības pārvalde Latgales reģionālajai administrācijai	26.09.2011. Nr.3-18/1687	17.10.2011. Nr. D3.15/127

a/s "Sadales tīkls"	26.09.2011. Nr.3-18/1704	
SIA "Citrus Solutions"	26.09.2011. Nr.3-18/1685	
SIA „Tele 2”	26.09.2011. Nr.3-18/1707	
SIA „Bite”	26.09.2011. Nr.3-18/1707	17.10.2011. Nr. LV 4000-107
a/s Latvenergo	26.09.2011. Nr.3-18/1704	
Balvu novada pašvaldība	26.09.2011. Nr.3-18/1701	
Viļakas novada pašvaldība	26.09.2011. Nr.3-18/1701	05.10.2011. Nr. 17- 1.2./256
Kārsavas novada pašvaldība	26.09.2011. Nr.3-18/1701	18.10.2011. Nr. 3-9.1/749
A/s „Latvijas elektriskie tīkli”	26.09.2011. Nr.3-18/1703	12.10.2011. Nr. 202100- 07-698
SIA „Lattelekom”	26.09.2011. Nr.3-18/1685	07.10.2011. Nr. 16627-1

Institūcijām, kas izsniegušas nosacījumus, kā arī kaimiņu pašvaldībām, izstrādātā Baltinavas novada teritorijas plānojuma 1.redakcija tiek iesniegta izskatīšanai un atzinuma sniegšanai. 4.sējumā „Pārskats par teritorijas plānojuma izstrādi” ietverti institūciju sniegtie nosacījumi, kas tika saņemti, uzsākot teritorijas plānojuma izstrādi, un to apkopojums, piezīmes par iekļaušanu.

2. Plānošanas process

Teritoriju plānošana ir ilgstošs, komplicēts un pēc būtības nepārtraukts process.

Teritorijas plānojuma saturs ir noteikts normatīvajos aktos - tas sastāv no apraksta daļas, vēlamās telpiskās struktūras daļas un saistošās daļas, kā arī plānošanas procesa pārskata daļas. Apraksta daļai nodrošina informāciju vēlamās telpiskās struktūras attīstības pamatošanai. Vēlamās telpiskās struktūras daļa ir vēlamās telpiskās attīstības vīzijas apraksts, vēlamās telpiskās struktūras formulējums un pamatojums.

Saistošā sadaļa nosaka nepieciešamos pasākumus vēlamās telpiskās struktūras sasniegšanai.

Galaproduktu nedrīkst uzskatīt kā konstantu teritorijas plānojumu plānojamajai teritorijai, bet gan drīzāk kā ilgtermiņa vīziju, kas tulkojama ar nepārtrauktu koncepciju virzīšanu un pielāgošanu. Tā ir struktūra, kurā var atpazīt ikdienas darbības, attieksmi pret kvalitāti un ilgtspēju, un kurā tiek saņemti piedāvājumi un tiek uzrādīta ietekme.

Telpiskajai plānošanai ir savstarpēji jāsaista sociālās, ekonomiskās un dabas vides jomas, kas saistītas ar izmaiņām teritorijas uzbūvē – veselais ir daudz vērtīgāks par tā daļu summu. Tādēļ ir vajadzīga saikne, kas aptver visas šīs sastāvdaļas, kas atļauj dažādu sektoru bieži pretrunīgās prasības līdzsvarot.

Plānošana ir jāizmanto kā saskaņots mehānisms, kas ir viena no telpiskās plānošanas stiprajām pusēm.

Telpiski konflikti regulāri rodas tādās attīstības teritorijās, kas ir pievilcīgas dažādām iedzīvotāju interešu grupām. Ir jāpieņem daudzi svarīgi telpiski lēmumi, kas ir pietiekami sarežģīti daudzo ieinteresēto pušu dēļ, kuras katra vēlas apmierināt savas intereses.

Telpiskās plānošanas mērķis ir sasniegt funkcionēt spējīgu un saistošu telpisku struktūru, kas nodrošinātu kvalitāti un ilgtspējību.

Lai izstrādātu vēlamā novada attīstības modeli, tika izmantoti visdažādākie darba paņēmieni. Telpiskajai plānošanai piemīt dažas īpatnības - tai ir jālīdzsvaro visbiežāk konfliktējošās dažādu grupu vajadzības, kā, piemēram, pašvaldības, zemes īpašnieku, uzņēmēju, attīstības plānotāju un citu grupu vajadzības jeb uzskatus, izmantojot pārrunu un kompromisu metodi. Tai ir jābūt saskaņotai savā pieejā, kā arī jābūt reālai, stratēģiskai un elastīgai.

Būtiska telpiskās plānošanas sastāvdaļa ir teritorijas konteksta izpratne, kura robežās ir jāizveido telpiskais plānojums.

Teritorijas plānojums ir teritorijas plānošanas procesa gala produkts un paliek spēkā noteiktu laika periodu (līdz 12 gadiem). Tādēļ arī process ir tas, kas veido plānojuma saturu. Tas ir process, kur notiek vēlamās telpiskās struktūras izstrāde, un ko ir iespējams panākt ar sazināšanās, diskusiju, pārrunu un lēmumu pieņemšanas palīdzību.

Plānošanas process sastāv no vairākiem soļiem: izpēte, plānošana un īstenošana.

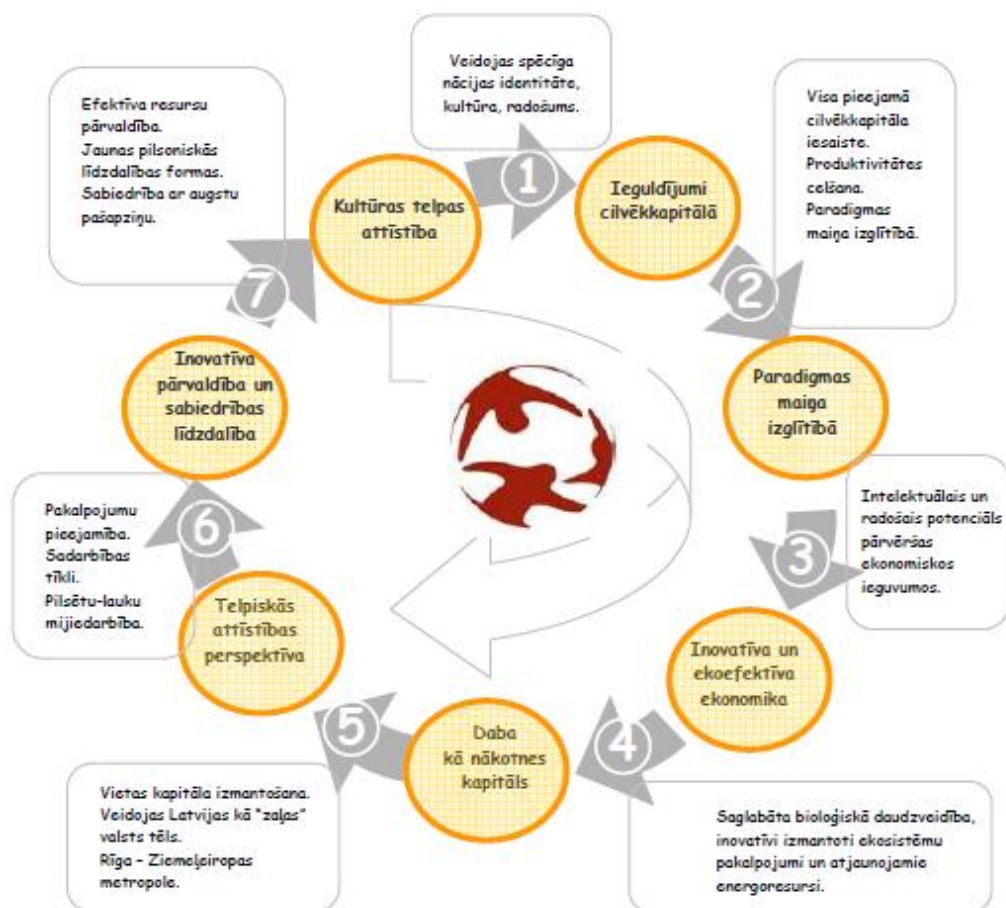
Izpētes un plānošanas posms nav savstarpēji strikti nodalāms, jo paralēli izpētei nepārtraukti tiek domāts par plānoto situāciju, savukārt, plānošanas posmā izkristalizējas, kādas vēl izpētes un materiāli ir darbam nepieciešami.

3. Plānošanas dokumentu vadlīnijas

3.1. Nacionālais konteksts

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030.gadam

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam (Latvija 2030) parāda valsts un sabiedrības tālākos uzdevumus ceļā uz vienotu mērķi –līdzsvarotu un ilgtspējīgu valsts attīstību, norāda veidus, kā veiksmīgi reaģēt uz globālajām pārmaiņām, to radītos izaicinājumus pārvēršot arvien jaunās iespējās.

3.1. att. Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas prioritātes

Avots: Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija

„Latvija 2030” tika veidota, apzinoties, ka laikā līdz 2030. gadam Latvija neizbēgami pārdzīvos lielas, ar globāliem procesiem saistītas pārmaiņas. Tieši šie globālie procesi un ar tiem saistītie izaicinājumi kalpoja par izejas punktu stratēģijas izstrādē:

- 1) demogrāfiskās izmaiņas – iedzīvotāju skaita samazināšanās un novecošanās;
- 2) globalizācija ekonomikā un inovatīvās/radošās ekonomikas attīstība;
- 3) darba tirgus dinamika un prasība pēc jaunām kompetencēm un iemaņām;
- 4) klimata pārmaiņas;
- 5) augošs pieprasījums enerģētikā un enerģētiskā drošība;
- 6) bioloģiskās daudzveidības samazināšanās un dabas kā dzīves vides apdraudētība;

- 7) demokrātiskās pārstāvniecības institūciju krīze un jaunu publiskās līdzdalības formu attīstība;
- 8) globālās vidusšķiras attīstība un relatīvo nabadzības risku pieaugums;
- 9) urbanizācija, aglomerācija un reģionālā pozicionēšanās.

Nacionālais attīstības plāns 2007.- 2013.gadam

Nacionālais attīstības plāns ir vidēja termiņa (septiņi gadi) reģionālās politikas plānošanas dokuments, kurā analizēta sociālā un ekonomiskā situācija, noteikti reģionālās attīstības mērķi un prioritātes, atbalsta pasākumi noteikto mērķu īstenošanai un izpildei nepieciešamie finanšu līdzekļi. Nacionālais attīstības plāns 2007. – 2013.gadam ir plānošanas dokuments, kas nosaka Latvija galvenos attīstības virzienus un parāda valsts un sabiedrības svarīgākos uzdevumus ceļā uz tālāk mērķi. Nacionālā attīstības plāna stratēģiskais mērķis: Izglītība un zināšanas tautsaimniecības izaugsmei un tehnoloģiskai izcilībai.

Nacionālajā attīstības plānā ir definēti astoņi valsts izaugsmes priekšnosacījumi:

- 1) Izaugsme reģionos;
- 2) Iekļaujošs un noturošs darba tirgus;
- 3) Vesels cilvēks ilgtspējīgā sabiedrībā;
- 4) Droša, pilsoniska un saliedēta sabiedrība;
- 5) Moderna infrastruktūra un pakalpojumi;
- 6) Latvijas izaugsmes starptautiskā dimensija;
- 7) Pieejams mājoklis un sakopta dzīves telpa;
- 8) Laba pārvaldība kā ilgtspējīgas izaugsmes politikas nodrošinājums.

3.2. Reģionālais konteksts

Latgales plānošanas reģiona attīstības plānošanas dokumenti ir galvenā saikne starp nacionāla un pašvaldības līmeņa plānošanas dokumentiem.

Latgales stratēģija 2030.gadam

Latgales stratēģija 2030.gadam ir Latgales plānošanas reģiona ilgtermiņa attīstības plānošanas dokuments. Stratēģijā izvirzīts ilgtermiņa mērķis līdz 2030.gadam, saskaņā ar Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2030 - panākt straujāku reģiona ekonomisko attīstību, lai celtu cilvēku ienākumus, saglabātu un vairotu Latgales bagātīgo potenciālu un padarītu Latgali par pievilcīgu dzīves vidi arī nākamajām paaudzēm.

Latgales vīzija 2030.gadam ir „Gudrā Latgale”. Tā veidota, vērtējot līdzšinējās tendences, ģeopolitisko situāciju Austrumu pierobežas reģionā, pārtikas, energo un dabas resursu izmantošanas tendences, sabiedrības attīstības, biznesa, urbanizācijas, izglītības u.c. tendences Latvijā, Eiropā un plašākā kontekstā, kā arī izvērtējot nākotnes prognozes, Latgales reģiona stiprās un vājās puses, iespējas un draudus un iekļaujot reģiona vērtības un definējot reģiona nākotnes vēlamu situāciju, kas ir maksimāli reāla, tātad sasniedzama.

Lai sasniegtu izvirzītos mērķus un attīstības vīziju, definēti četri stratēģiskie virzieni jeb ilgtermiņa prioritātes, kas ir pamats saskaņotām darbībām un projektiem, un ietvars finansējuma piesaistei: Prasmes, Efektīvi uzņēmumi, Gudra pārvaldība un Savienojumi. Zemāk tabulā

parādīts Baltinavas novada attīstības programmas ilgtermiņa prioritāšu un Latgales stratēģijas ilgtermiņa prioritāšu saistība.

Latgales reģiona teritorijas plānojums 2006.-2026.gadam

Latgales reģiona teritorijas plānojumā noteiktie vispārējie Latgales reģiona attīstības virzieni:

- ✓ ekonomikas attīstība un konkurētspējas veicināšana;
- ✓ cilvēkresursu attīstība un nodarbinātības veicināšana;
- ✓ infrastruktūras attīstība;
- ✓ vides kvalitātes uzlabošana un kultūrvides saglabāšana.

Latgales reģiona teritorijas plānojums sastāv no vairākiem dokumentiem:

- ✓ Reģiona telpiskās struktūras apraksts;
- ✓ Latgales plānošanas reģiona telpiskās attīstības perspektīva;
- ✓ Teritorijas plānojuma vadlīnijas;
- ✓ Vides stāvokļa pārskats;
- ✓ Grafiskā daļa.

Galvenie divi dokumenti, kas ņemti vērā, izstrādājos Baltinavas novada teritorijas plānojumā, ir Teritorijas plānojuma vadlīnijas un Grafiskā daļa.

Latgales reģiona teritorijas plānojumā noteiktas vispārīgas prasības attīstības plānošanai, Baltinavas novada teritorijas plānojumā tiek saglabātas esošās inženierinfrastruktūras dzīslas, tiek paredzēta racionāla zemes un dabas resursu izmantošana; ir ņemtas vērā prasības lauku apdzīvotību vietu plānošanai, iespēju robežās paredzēta transporta infrastruktūras attīstība, inženierinfrastruktūru attīstība un esošo saglabāšana; kultūrvēsturiskā un dabas mantojuma saglabāšana. Tiek ņemtas vērā arī minimālās nesadalāmās teritoriju platības, attēlotas problēmu un riska teritorijas.

3.3. Baltinavas novada teritorijas plānojums

Baltinavas novads kā jauna administratīvā vienība tika izveidota un sāka savu darbību 2009. gada 1.jūlijā.

3.4. Kopējās interešu teritorijas

Baltinavas novads pastāv līdzās ar citām teritorijām. Novada sadarbība ar citām pašvaldībām un teritorijām notiek dažādās sfērās – izglītības sfērā, sociālajā sfērā, ekonomiskajā sfērā, kā arī telpiskās attīstības sfērā. Blakus novadu attīstība un teritorijas izmantošana ietekmē Baltinavas novada attīstību un teritorijas izmantošanu, tieši tāpat kā Baltinavas novada attīstība un teritorijas izmantošana atstāj ietekmi uz citiem novadiem. Tādēļ Teritorijas plānojumā ir jādefinē kopējās interešu teritorijas un, plānojot novada teritorijas izmantošanu, jāpievērš uzmanību šo teritoriju attīstībai un nākotnes perspektīvai.

3.1.att. Baltinavas novada kaimiņu novadi

Sagatavoja: SIA „Sustainable Advanced Solutions”, 20.08.2012.

Baltinavas novads robežojas ar Kārsavas novada Salnavas pagastu; Balvu novada Briežuciema un Tilžas pagastiem un Viļakas novada Šķilbēnu pagastu.

3.1.tabula

Baltinavas novada kopējās interešu teritorijas

Administratīvā vienība	Kopējās interešu teritorijas
Kārsavas novada Salnavas pagasts	- Valsts autoceļi P 45, V 531 un aizsargjoslu teritorijas gar tiem, pašvaldības autoceļi un aizsargjoslu teritorijas gar tiem; - Mežu teritorijas; - Lauksaimniecības zemju ilgtspējīga izmantošana; - Dabas parka „Numernes valnis” un tam pieguļošās teritorijas vides kvalitātes saglabāšana un uzlabošana; - Rītupes un tai pieguļošās teritorijas vides kvalitātes saglabāšana un uzlabošana, piesārņojuma riska avotu likvidēšana
Balvu novada Briežuciema pagasts Tilžas pagasts	- Valsts autoceļi P 45, V 480, V 468, V 460 un aizsargjoslu teritorijas gar tiem, pašvaldības autoceļi un aizsargjoslu teritorijas gar tiem; - Mežu teritorijas; - Lauksaimniecības zemju ilgtspējīga izmantošana; - Supenka un tai pieguļošās teritorijas vides kvalitātes saglabāšana un uzlabošana, piesārņojuma riska avotu likvidēšana
Viļakas novada Šķilbēnu pagasts	- Valsts autoceļš V 459 un aizsargjosla gar to, pašvaldības autoceļi un aizsargjoslu teritorijas gar tiem;

	- Buku – Zelču kapu aizsargjosla; - Mežu teritorijas; - Lauksaimniecības zemju ilgtspējīga izmantošana.
--	---

Veicot Baltinavas novada teritorijas plānojuma izstrādi, tika apzināti blakus esošo novadu attīstības plānošanas dokumenti un analizēti to Teritorijas plānojumi, pievēršot uzmanību kopējo interešu teritoriju attīstībai.

II BALTINAVAS NOVADA PAŠREIZĒJĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS, ATTĪSTĪBAS PRIEKŠNOTEIKUMI UN TENDENCES

4. Novada fiziski ģeogrāfiskais raksturojums

4.1. Ģeogrāfiskais novietojums

Baltinavas novads atrodas Latvijas Republikas ziemeļaustrumos, Austrumlatvijas zemienes Atzeles pacēlumā un Mudavas zemienes Abrenes nolaidenumā. Novads robežojas ar Balvu novada Tilžas pagastu dienvidrietumos, Balvu novada Briežuciema pagastu rietumos un ziemeļrietumos, Viļakas novada Šķilbēnu pagastu ziemeļos, Kārsavas novada Salnavas pagastu dienvidos, Krievijas Federāciju ziemeļos, austrumos un dienvidaustrumos, kopējā robeža ar Krievijas Federāciju ir 27,8 km.

4.1.att. Baltinavas novada atrašanās vieta

Avots: SIA „Sustainable Advanced Solutions”, 20.08.2012.

Novada administratīvais centrs atrodas Baltinavas ciemā. Tas atrodas novada centrālajā daļā un ir ērti sasniedzams novada iedzīvotājiem.

Baltinavas novada kopējā platība ir 18523,0 ha, no kuriem lielāko daļu aizņem lauksaimniecībā izmantojamā zeme un mežsaimniecības zeme (kopā 85,36% no kopējās novada teritorijas).

Vidējais apdzīvojuma blīvums 20,5 iedzīvotāji/1km². Kopējais pastāvīgo iedzīvotāju skaits uz 2012.gada 1.jūliju ir 1297 iedzīvotāji¹. Lielākais iedzīvotāju skaits koncentrēts Baltinavas ciemā – 548 iedzīvotāji jeb 42% no kopējā pastāvīgo iedzīvotāju skaita Baltinavas novadā.

¹ Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde, 01.07.2012.

Baltinavas novads ietilpst Latgales plānošanas reģionā. Latgales plānošanas reģions ir dibināts 2006. gada augustā ar mērķi nodrošināt reģiona attīstības plānošanu, koordināciju, pašvaldību un citu valsts pārvaldes iestāžu sadarbību. Latgales plānošanas reģiona funkcijas:

- Latgales reģiona plānošanas dokumentu izstrāde (teritorijas plānojums, attīstības programma u.c.);
- Plānošanas dokumentu saskaņošana reģionālā un nacionālā līmenī;
- Sadarbības nodrošināšana starp Latgales pašvaldībām, kā arī valsts institūcijām reģionālās attīstības jautājumos;
- Latgales reģiona interešu aizstāvība valsts līmenī;
- Reģionālo vietējo maršrutu sabiedriskā transporta organizēšanas funkcija.

4.2. Reljefs un ģeoloģiskā uzbūve

Baltinavas novada reljefs ir viļņots līdzenums ar atsevišķiem pauguriem. Augstākais paugurs ir 128,9 m v.j.l. atrodas -1.5 km uz ZA no Svētūnes ezera. ZR paceļas Breksīnes kalna - 128 m v.j.l. Zemākā vieta ir pašos pagasta austrumos –Teļezņikos, kas ir 87,0 m v.j.l.

Baltinavas novada teritorijas lielāka daļa ietilpst Veļikajas upes sateces baseinā. Gar novada austrumdaļu tek Kūkavas (Kuhvas) upe, kas vietām ir arī robežupe ar Krievijas Federāciju, kurā ietek Pazlauka, Puncēļa un Supeka ar pietiekām Zvaigu un Grūšļu. Supenka pie Baltinavas un dažus kilometrus augšup tek pa 4m dziļu ieleju. Novada dienvidrietumu daļai pa Dūkšupi ir notece uz Daugavas baseinu. Novada dienviddaļā ir atrodami Motrīnes (12 ha), Svētūnes (36,0 ha) un Obeļovas (16,1 ha) ezeri.

Latvijas teritorijas ģeoloģiskās uzbūves un attīstības īpatnības nosaka tās atrašanās Austrumeiropas platformas ziemeļrietumu daļā.

Tāpat kā visā Latvijā, arī Baltinavas novadā ģeoloģisko griezumus veido divi pamatelementi – kristāliskais pamatklintājs un nogulumiežu sega.

Pirmskvartāra nogulumu segu veido venda, apakškembrija un viduskembrija, ordovika, silūra, vidus un augšdevona ieži. Lielākā nozīme tautsaimniecībā ir devona sistēmas nogulumiežiem.

Novads atrodas uz devonas sistēmas Frānas stāva katlešu un ogres svītas. Raksturīgi māli, dolomītmerģeļi, ģipsakmeni un smilšakmeņi.

4.3. Ģeotehniskie procesi un derīgie izrakteņi

Novada teritorijā no mūsdienu ģeoloģiskajiem procesiem izplatīta upju erozija un pārpurvošanās.

Upju erozija – saistīta ar gultnes procesiem. Kūkavas upei un mazajām upītēm raksturīgi sānu erozijas procesi. Sānu erozija pastiprinās palu laikā un lietavu periodā, paaugstinoties ūdens līmenim upē un palielinoties straumes ātrumam. Ūdens plūsmu rezultātā tiek izskalojami krasti upes līkumos. Gultnes erozijas rezultātā izlīdzinās upes garenprofils. Felicianovas ūdenskrātuves krastos notiek tās krastu izlīdzināšanās procesi, ko izraisa ūdens līmeņa svārstības ūdenskrātuvē.

Pārpurvošanās – viens no mūsdienu ģeoloģiskajiem procesiem, kas norit salīdzinoši intensīvi, jo tam ir labvēlīgi apstākļi. Pie labvēlīgiem apstākļiem jāpieskaita līdzenais reljefs, vāji caurlaidīgi nogulumi, nelabvēlīgi noteces apstākļi un maza nosusinātības pakāpe. Pārpurvošanās

procesu rezultātā turpinās purvu augšana gan horizontāli, gan vertikāli. Pārpurvotajās teritorijās, kur ierīkoti nosusināšanas grāvji, purvu attīstības procesi ir stipri ierobežoti. Ja grāvji tiek aizdambēti, pārpurvošanās procesi atjaunojas.

Baltinavas novada teritorijā derīgo izrakteņu atradņu meklēšanas un izpētes darbi veikti dažādos laika periodos. Te ir konstatētas – smilts, smilts – grants, saldūdens kaļķieža un sapropeļa iegulas. Jāatzīmē, ka neviena no atradnēm nav valsts nozīmes.

Saskaņā ar Latvijas Vides, Ģeoloģijas un Meteoroloģijas aģentūras datu bāzi Baltinavas novadā izpēte ir veikta 12 derīgo izrakteņu atradnēs. No tām šobrīd darbojas tikai pagasta D daļa esošā Svātaunes smilts, smilts - grants atradne (1976.gada izpētes iecirknis), kas ir smilts – grants karjers. Derīgie izrakteņi no šīs atradnes ir piemēroti izmantošanai ceļu būvei.

4.1.tabula

Saldūdens kaļķieža atradnes

Nr.	Atradnes nosaukums	Izpētes gads	Krājumu kategorija	Krājumi, tūkst.m3	Izmantošanas iespējas
1.	Zvaigas upes kreisais krasts	1963	A	13,31	Augsnes kaļķošana
2.	Pilskalns – saldūdens kaļķis	1963	A	4,72	Augsnes kaļķošana
3.	Svātaunes ezers	1963	A	111,96	Augsnes kaļķošana

Avots: Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāze

4.2.tabula

Smilts, smilts - grants atradnes

Nr.	Atradnes nosaukums	Izpētes gads	Prognozētie krājumi	Krājumu kategorija	Atradnes Nr. Datu bāzē
1.	Numerne II	1975	60000,00	P	119
2.	Kalnameži – Agroprojekts	1976	182,48	A	630
3.	Kalnameži	1975	1224,00 2106,00	N	631
4.	Žurlava	1990	382,2	A	632
5.	Pazlauga	1975	1684,0 93,0	N	1225
6.	Dzērvēni	1975	15065,0	N	1226
7.	Svātaune	2005	1632,92 445,49 374,0	A A N	1227
8.	Mašusala	1975	733,0	N	1237
9.	Obeļova	2005	100,9 321,9	A	2185

Avots: Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāze

4.4. Ūdens resursi

Pazemes ūdeņi

Dzeramā ūdens nodrošināšanai Baltinavas novadā izmanto pazemes ūdeņu resursus. Pazemes ūdeņu nodrošinājumu nosaka teritorijas hidroģeoloģiskie apstākļi. Ūdens tiek ņemts no Daugavas ūdens horizonta, kas ūdens ņemšanas vietā atrodas vidēji 20 m dziļumā no zemes virsmas. To veido karbonātiskie ieži - dolomīti ar dolomītmerģeļa un māla strapkārtām. Ūdensapgādei izmantojamais intervāls atrodas 20 – 50 m dziļumā. Ūdens mineralizācija ir ~0,3 g/l, cietība līdz 6,7 mmol/l. Ūdenī ir paaugstināts dzelzs saturs. Pazemes ūdeņus no piesārņošanas neaizsargātajiem gruntsūdeņiem atdala kvartāra nogulumi – smilšmāli, mālsmilts un smilts, smilšmāli ar grants strapkārtām, kuru kopējais biezums ir svārstās no 5 - ~20 m, no tiem 15 m ir ūdens vāji caurlaidīgie smilšmāli un mālsmilts.

Daugavas horizonta statistiskais līmenis ir 4,2 m no zemes virsmas un kvartāra nogulumu ūdeņu statistiskais līmenis ir 1 - 2 m no zemes virsmas. Horizontu līmeņu starpība ir 2,2 - 3,2 m.

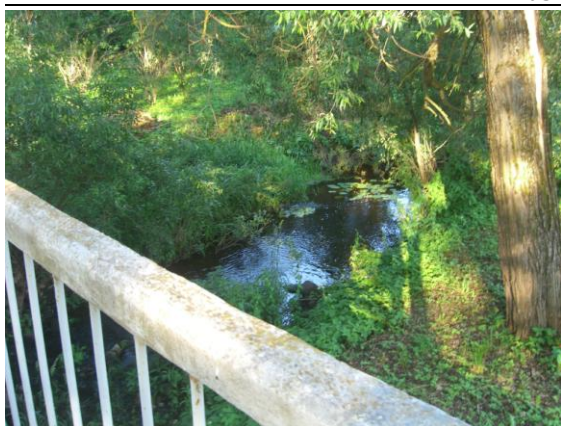
Virszemes ūdeņi

Baltinavas novadā zeme zem ūdeņiem 2012. gada sākumā. sastāda 282,7 ha². Lielākie ezeri – Svētūnes, Obeļēvas un Motrīnes, kas atrodas novada dienviddaļā. Gar austrumu robežu, vietām arī kā robežupe, tek Kūkovas upe. Tā ietilpst Veļikajas upes sateces baseinā. Novadu šķērso tādas upes kā Supenka, Pazlauga, Puncuļova un citas.

Kūkova ir Veļikajas baseina upe. Garums 107 km, Latvijas teritorijā 50 km. Tek pa Baltinavas novada austrumu robežu apmēram 10 km posmā pa Baltinavas – Krievijas robežu, novada teritorijā savācot kreisā krasta baseinu. Tur, kur valsts robeža met līkumu apmēram 4 km pa labi, Kūkova tek taisni uz ziemeļiem un arī upes labā krasta pietekas ir Baltinavas novada teritorijā. Pašos novada ziemeļaustrumos apmēram 0,5 km Kūkova tek pa Baltinavas novada – Krievijas robežu. Šeit sateces baseins ir 256 km², vidējā notece ir 51,20 milj. m³, vidējais caurplūdums ir 1,62 m³/sek. Vidējais straumes ātrums mazūdens periodā ir 0,1- 0,2 m/sek.

Supenka - Kūkovas kreisā krasta pieteka, 14 km gara. Sateces baseins 93,4 km². Gada notece 18,21 milj.m³ ūdens, vidējais caurplūdums 0,60 m³/sek. Supenka sākas un apmēram 4 km plūst pa Briežuciema pagasta teritoriju, tad pagriežas uz dienvidiem un tālāk plūst pa Baltinavas novada teritoriju. 7 km no grīvas no kreisās puses Supenkā ietek Grūšļeva, kas arī savu baseinu veido Briežuciema pagasta teritorijā. Šajā posmā un uz leju gandrīz līdz Baltinavai Supenka plūst pa līdz 4 m dziļu ieleju. Apmēram 1 km pirms Baltinavas centra (3 km augšpus ietekas Kukovā) uz Supenkas atrodas Baltinavas dīķis. Atjaunots 1971.gadā. Uzpludinājuma augstums 2,3 m, novad būves pārgāzes platums 5,7 m. Vēl Supenkā apmēram 1 km augšpus Supenkas ietekas Kukovā no labā krasta ietek pieteka Zvaiga (visā garumā regulēta upe).

² Valsts zemes dienesta dati

4.1.att. Supenka Baltinavas ciemā

Foto: „Sustaianble Advanced Solutions”, 28.05.2012.

Pazlauga ir Kūkovas kreisā krasta pieteka, sateces baseinu veido Baltinavas novadā. Garums 10 km. Sateces baseins 44,9 km². Gada vidējā notece 87,56 milj.m³, vidējais caurplūdums 0,3 m³/sek. Lejtece ir vairāk izteikta ieleja, uz augšu no Kārsavas – Baltinavas ceļa apmēram 4 km tek pa līdzenu mežainu teritoriju, un tikai pašā augštecē iztekot no Svētaunes ezera upei ir lielāks kritums. Uz Pazlaugas upes 4 km no ietekas Kukovā ir bijis kādreiz Pazlaugas dzirnavu ezers (Pazlaugā).

Novada dienviddaļā atrodas Motrīnes ezers. Tā virsas platība ir 12,2 ha, sateces baseins 0,5 km². Ezera vidējais dziļums ir 2 m, lielākais dziļums 3,9 m. Daudzgadīgais vidējais ūdens līmenis ezeram ir 101,5 m v.j.l. Morēnu eitrofs ezers. Ezera dibens līdzens, bet dūņains. Krasti zemi, kūdraini, sevišķi dienvidu pusē, ziemeļrietumu pusē nedaudz augstāki, smilšaini. Ezerā galvenās zivis ir līdakas, asari, raudas. Ir ielaisti arī līņi. Ir vēži. Ezers piemērots makšķerēšanai. Ezera noteka uz Kukovu visā garumā regulēta. Motrīnes ezers ietilpst īpaši aizsargājamā dabas teritorijā - dabas liegumā „Motrīnes ezers”.

Svētūnes ezers - platība 45,0 ha, sateces baseins 3,6 km². Ezera vidējais dziļums 5,1 m, maksimālais dziļums ir 11,3 m. Regulējot izteku, ezera līmenis pazemināts apmēram par 1 m. Līdz ar to ir samazinājusies ezera platība. Ezera vidējais ūdens līmenis ir 107,4 m v.j.l. Ir morēnu eitrofs ezers. Ezera dibens līdzens, dūņains. Krasti zemi, kūdraini, apauguši ar krūmiem. Sevišķi zema ir dienvidu mala, kur atrodas purvs. Austrumu pusē reljefs augstāks, paugurains, tur izvietotas ganības kas mijas ar aramzemi.

Obeļovas ezers atrodas apmēram 6 km uz dienvidrietumiem no Baltinavas centra Zvaigas upes augštecē. Ezera platība 16,1 ha, sateces baseins 8,9 km². Ezera vidējais dziļums ir 3,1 m, lielākais dziļums 5,4 m. Ezera vidējais ūdens līmenis ir 100,6 m v.j.l. Ezera dibens līdzens dūņains, dūņu biezums jau pie krasta ap 1 m. Krasti ir slīpi, līdz 5 m augsti, rietumu pusē vietām smilšaini, sastopamā fauna: līdakas, asari, raudas, līņi, ruduļi, vēti, gārņi.

Puncuļovas ezers veidojies dabīgi un tā platība ir 1,2 ha. Atrodas pie Puncuļovas pilskalna. No ezera iztek Puncuļovas upe. Atrodas novada pārziņa, taču praktiski netiek izmantots. Ezers ietilpst vietējas nozīmes kompleksajā dabas lieguma teritorijā.

Baltinavas dīķis atrodas Baltinavas novadā 4 km uz dienvidrietumiem no Baltinavas. Tas 1 ha liels. Atrodas uz Supenkas uz ūdensteces. Pie dīķa atrodas slūžas – 6 m platas, ir 6 ailas un koka aizvari. Līmenis pacelts par 1,7 m. Dīķa krasti lielākoties ir līdzeni un purvaini, dienvidu

krastā mežs. Ezera dibens ir dūņains. Ezers ir diezgan aizaudzis (~ 40%), galvenās aizaugumu veidojošās sugas ir kalmes un niedres. Aizsprosts savulaik izveidots vietējo iedzīvotāju rekreācijas vajadzībām.

4.5. Augsnes īpatnības un ainavas

Baltinavas novads ietilpst vienā augšņu ģeogrāfiskajā rajonā – Ziemeļaustrumu rajons. Ziemeļaustrumu augšņu ģeogrāfiskajā rajonā izplatītas ir velēnu podzelētās, velēngleja un purva augsnes³.

Raksturīgākās ir apgūtas velēnu vāji un vidēji podzelētās, velēnu stipri podzelētās augsnes.

Latvijā pēc veģetācijas veidiem tiek izdalīti 8 ģeobotāniskie rajoni. Baltinavas novads ietilpst Ziemeļaustrumu rajonā, kur ir lauksaimniecībā izmantojamās zemes, platlapju – egļu, egļu un priežu meži, pārsvarā pārmitri meži un purvi.⁴

Ainava nozīmē teritoriju tādā nozīmē, kā to uztver cilvēki, un kas ir izveidojusies dabas un/vai cilvēku darbības un mijiedarbības rezultātā. Ainavu veidošanās faktori dalāmi divās lielās grupās – dabas un antropogēnie jeb ar cilvēka darbību saistītie faktori.

No dabas faktoriem par spēcīgāko uzskatāms reljefs. Tas nosaka ainavu telpas raksturu, piemēram, pauguraiņu un līdzenumu neapstrīdamo atšķirību, dabas procesu dinamiku, mitruma apstākļu krasās atšķirības nelielos attālumos, zemes izmantošanas iespējas un īpatnības, dabasskatu dažādību.

Antropogēnie, jeb ar cilvēka darbību saistītie faktori: mērķtiecīgi nodalīt vēsturiskos faktoros, kas darbojušies gadsimtiem ilgi, nosakot pašreiz vērojamo ainavu raksturīgās vizuālās iezīmes un telpisko struktūru, kā arī jaunākos faktoros, kuru ietekmē būtiski tiek pārveidota sākotnējā jeb primārā ainavas struktūra. Pats būtiskākais faktors ir zemes izmantošana lauksaimniecībā, kas cieši saistās ar apdzīvojuma un ceļu tīkla attīstību.

Viens no nozīmīgākajiem un teritoriāli izplatītākajiem ainavu tipiem Latvijā ir lauku ainavas. Tās veidojušās apvidos, kur ilgstoši notikusi lauksaimnieciskā darbība, tās raksturo mežu, lauku, viensētu un lauku ciemu mija. Lielākoties tās ir mozaīkveida ainavas ar potenciāli lielu dabas un bioloģisko daudzveidību.

Otrs izplatītākais ainavu tips ir meža ainavas. Atšķirībā no lauku ainavām, meža ainavas ir vizuāli noslēgtas, to veidošanās, apsaimniekošana un funkcijas ir izteikti specifiskas. Baltinavas novadā vairāk kā trešdaļu aizņem mežu teritorijas, kas izkaisītas pa visu novada teritoriju.

Mūsdienu ainava nav iedomājama bez apdzīvotām vietām – vai tās ir lauku sētas, vai ciemi, vai pilsētas. Baltinavas novadā izteikts ir viens ciems ar raksturīgu blīvu apbūvi un infrastruktūru, kā arī zaļo teritoriju.

³ Latvijas atlants, Augšņu karte

⁴ Latvijas atlants, Veģetācijas karte

4.6. Purvu un mežu teritorijas

Ievērojot ilgtspējīgas attīstības principus un rūpējoties par bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, mainījusies attieksme pret purviem, apzināta to svarīgā loma klimata regulēšanā un ūdensrežīma uzturēšanā, ekosistēmas dabīgās struktūras saglabāšanā. Baltinavas novadā nav izteiktu lielu purvu teritoriju, kas būtu klasificētas kā purvi. Kā purvainas teritorijas pašvaldībā noteiktas zemes 861,17 ha platībā.

Pēc Valsts Zemes dienesta informācijas meži aizņem 6737,05 ha jeb 36,4% Baltinavas novada teritorijas. Lielākais mežu masīvs atrodas novada dienvidrietumu daļā un ir A/S „Latvijas meži” valdījumā (pavisam 4880,9 ha⁵). Pārējie meži ir 434 zemes īpašnieku pārvaldījumā. Tie atrodas novada dienviddaļā, austrumu un ziemeļaustrumu daļā. Pārsvārā visi ir Austrumlatvijai raksturīgākie lapu koku un jaukto koku meži. Raksturīgākās koku sugas ir apses, bērzi, baltalkšņi un melnalkšņi, priedes, egles.

Meža zemes pēc valsts meža dienesta informācijas aizņem 7734,05 ha, to sastāvā ietilpst gan meži un purvi, gan lauces, pārplūstošie klajumi un meža zeme zem infrastruktūras objektiem. Meža zemju sadalījuma pa zemes kategorijām sniegts 4.3.tabulā.

4.3.tabula

Meža zemju sadalījums pa zemes kategorijām un zemes lietošanas veidiem

Meža zemes kategorija	Meža zemes veids meža apsaimniekošanā	Kopā, ha	Valsts meži, ha	Privātie meži, ha
Mežs	Mežaudze	6330,26	3686,3	2643.96
	Iznīkusi audze	3,5	3,5	0
	Izcirtums	373,89	199,4	174.49
	Kopā	6707,65	3889,2	2818.45
Purvs	Sūnu purvs	805,50	778,7	26.8
	Zāļu purvs	7,2	2,9	4.3
	Pārejas purvs	16,7	16,7	0
	Kopā	829,40	798,3	31.1
Lauce	Lauce	18,0	1,8	16.2
	Meža dzīvnieku barošanas lauce	13,2	12,9	0.3
	Kopā	31,2	14,7	16.5
Pārplūstošs klajums	Pārplūstošs klajums	19,8	18,9	0.9
	Bebru appludināts	0,9	0	0.9
	Kopā	20,7	18,9	1.8
Meža zeme zem infrastruktūras objektiem	Uzņēmumu ceļš, dab.brauktuve	16,1	16,1	0
	Kvartālstīga	35,0	35,0	0
	Novadgrāvis	93,2	93,2	0
	Atpūtas vieta	0,8	0,8	0
	Kopā	145,1	145,1	0
Pavisam kopā		7734,05	4866,2	2867,85

Avots: Valsts meža dienests Ziemeļaustrumu virsmežniecība, 17.10.2011.

⁵ A/S „Latvijas valsts meži” dati, 02.11.2011.

Dominējošās koku sugas novadā ir bērzs, priede un egle. Bērza meži aizņem 2610,2 hektāru lielu platību, ar kopēju krāju 401567 m³. Priedes meži ir 1527,88 ha platībā, ar krāju – 334760 m³ un egles meži aizņem 1012,2 ha platību ar kopējo krāju 161656 m³. Salīdzinoši daudz ir arī melnalkšņa un apses mežu.

4.4.tabula

Mežaudžu sadalījums pa koku sugām

Vadošā suga	Valsts mežs		Privātie meži		Visi meži	
	Platība, ha	Krāja, m ³	Platība, ha	Krāja, m ³	Platība, ha	Krāja, m ³
Priede	1060	241525	467,88	93235	1527,88	334760
Egle	722,9	120410	289,3	41246	1012,2	161656
Bērzs	1500,5	259162	1109,7	142405	2610,2	401567
Melnalksnis	285,3	59555	401,62	57024	686,92	116579
Apse	109,1	22066	220,31	27971	329,41	50037
Baltalksnis	0,7	79	123,05	13213	123,75	13292
Ozols	1,2	6	0,2	22	1,4	28
Osis	4,5	495	2,7	147	7,2	642
Liepa	0	0	0,7	33	0,7	33
Papele	0	0	0,5	99	0,5	99
Vītols	0	0	0,4	35	0,4	35
Blīgzna	0	0	26,9	2332	26,9	2332
Kļava	2,1	88	0,7	140	2,8	228

Avots: Valsts meža dienests Ziemeļaustrumu virsmežniecība, 10.10.2011.

Vislielākās platības aizņem vidēja vecuma audzes, daudz ir arī jaunaudžu, jo aktīvi notiek lauksaimniecības zemju transformācija mežu zemēs un zemju apmežošana. Uz 01.01.2012. jaunaudzes aizņēma 1746,47 ha lielu platību.

4.5.tabula

Mežaudžu sadalījums pa vecuma grupām

Vecuma grupa	Valsts mežs		Privātie meži		Visi meži	
	Platība, ha	Krāja, m ³	Platība, ha	Krāja, m ³	Platība, ha	Krāja, m ³
Jaunaudze	986	55459	670,08	21028	1656,08	76487
Vidēja vecuma audze	1168,8	230621	1101,58	180252	2270,38	410873
Briestaudze	836,3	225272	439,92	89121	1276,22	314393
Pieaugusi audze	537	148450	339,1	69773	876,1	218223
Pāraugusi audze	158,2	43584	93,28	17728	251,48	61312

Avots: Valsts meža dienests Ziemeļaustrumu virsmežniecība, 10.10.2011.

4.7. Lauksaimniecības teritorijas

Lauksaimniecības zemes novadā kopumā aizņem 9072,2624 ha, kas ir apmēram 49 %,.

No lauksaimniecības zemēm vislielākās platības kopumā aizņem aramzeme, vairāk kā 61 %, ganības aizņem apmēram 33 %, pļavas apmēram 5,5% un pavisam nedaudz, tikai 0,5 % - augļu dārzi.

Meliorācijas sistēmas ekstensīvās lauksaimniecības dēļ ir stipri bojātas, lai gan skaitās, ka ir meliorēts 5808,2 ha lauksaimniecības zemju. Pašlaik var pieļaut iespēju, ka efektīvi strādā tikai trešā daļa meliorācijas sistēmu, jo to kopšana ir pašu zemes īpašnieku ziņā. Zemes īpašniekiem trūkst naudas, lai to ieguldītu meliorācijas sistēmu kopšanā un krūmu izciršanā no novadgrāvjiem. Pēdējos desmit gados nav veiktas arī lauksaimniecības zemju kaļķošana, kaut arī valsts programmas piedāvā zemniekiem veikt skābo zemju kaļķošanu ar ievērojamā atlaidēm.

Saskaņā ar Lauku atbalsta dienesta datiem Baltinavas novadā 2011.gadā ir 8934 lauksaimniecībā izmantojamo zemju, no kurām koptas ir 8205 ha lielas platības jeb 92 %, bet neapstrādātas lauksaimniecībā izmantojamās zemes ir 729 ha jeb 8 % no lauksaimniecības zemēm. Salīdzinot ar 2010.gadu kopto zemju platības palielinās. 2010.gadā no kopējās platības 9045 ha apstrādātas tika 7609 ha jeb 84%, bet neapstrādātas 1435 ha jeb 16 %. Lauku atbalsta dienests ik gadu veic fiziskas pārbaudes maksājumiem pieteiktajās platībās.

Lauksaimniecības teritorijas ir svarīgs resurss novada attīstībā. Baltinavas novada attīstības programmā 2012.-2018.gadam kā galvenā no pašvaldībā dominējošām nozarēm minēta lauksaimniecība. Ir likts liels uzsvars uz lauksaimniecības attīstību un pastāvēšanu. Lai varētu notikt lauksaimnieciskā ražošana, svarīgi ir saglabāt labas, auglīgas un meliorētas lauksaimniecības teritorijas.

4.2.att. Lauksaimniecības zemju masīvs novadā

Foto: SIA „Sustainable Advanced Solutions”, 19.06.2012.

5. Novada apdzīvojums

5.1. Novada vēsturiskā attīstība

Baltinavas novadā cilvēki dzīvojoši jau pirms 7000 gadiem. 3 gadu tūkstoši p.m.ē. te mitušas somugru ciltis, par ko liecina izrakumos atrastās senlietas.

Mūsu ēras 10 – 11.gs. novads bijis samērā bieži apdzīvots, par ko liecina pilskalni (Ābelenes, Alotāju, Puceļovas).

13.gs. Balvu apkārtnē, tai skaitā arī Baltinava, ietilpst Purnavas novadā, kura centrs bija tagadējā Viļaka. Baltinavai visapkārt pletušies meži, tādēļ tā ir bijusi atgriezta no centra.

15.gs beigās Baltinavas apkārtnē nonāk Krievijas valdnieku pakļautībā un ir pakļauti tādām pašām pārmaiņām, kā visa pārējā Krievzeme tajā laikā.

Par katoļticības ieviešanu liecina katoļu baznīcas celtniecība 18.gs. sākumā Keišu ciemā muižtura Hilzena vadībā. No 1770.gada ir saglabājusies Baltinavas muižas grāmata, kurā muižnieks fon Klots izdarījis muižas pierakstus par apsētajām platībām, izdevumiem un ienākumiem. No dokumenta redzams, ka lauksaimniecība un tirdzniecība bijusi augsti attīstīta.

1861.gadā (vēlāk nekā Vidzemē un Kurzemē) tāpat kā visā Krievijā notiek dzimtbūšanas atcelšana. Sāk veidoties pagasti. Tikai 1901.gadā tiek uzcelta pareizticīgo baznīca. To cēla Baltinavas muižas īpašnieks Fjodors Agarkovs. Šai laikā te dzīvojuši 1500 pareizticīgo iedzīvotāju, kuri pārsvarā cēlušies no Vitebskas un Pleskavas guberņām.

1912.gadā Agarkovs muižu pārdod vietējam turīgam zemniekam Ločmelim, ko vēlāk vietējie iesaukuši par Reku.

20.gs. sākumā joprojām Baltinavā, kā visā Latgalē, tika turpināta rusifikācijas politika, ieceļoja daudz krievu tautības cilvēku, ir krievu pašpārvalde. Līdz ar tirdzniecības attīstību gadsimta sākumā ieceļo arī ebreju tautas pārstāvji. Viņi ātri vien kļūst par vieniem no bagātākajiem Baltinavas iedzīvotājiem. 1.pasaules karš Baltinavu tieši neskar, bet daudzi tiek aizrauti no savām ģimenēm.

Neatkarīgās Latvijas laikā Baltinavā sāka attīstīties lauksaimniecība, tirdzniecība. (1920.gadā ir 11440 iedzīvotāju). Liels skaits cilvēku nodarbināts spirta dedzinātavā, gaterī, lauksaimniecības mašīnu koplietošanas punktā. Caur Punduru dzelzceļu staciju notiek visa Baltinavas pasažieru un kravu kustība. Ievērojami uzlabojas Baltinavas iedzīvotāju dzīves un kultūras līmenis.

Tālāku attīstību pārtrauc 1940.gada notikumi. Latvija zaudē neatkarību, nostiprinās padomju okupācija. 1941.gada 14.jūnijā izsūta daudz Baltinavas mierīgo iedzīvotāju. Otrais pasaules karš iznīcina daudz Baltinavas iedzīvotāju, izputina saimniecisko darbību.

Pēckara gadi iezīmējas ar ļoti smagiem sadzīves apstākļiem, iedzīvotāji atjauno mājas, domā par iztikšanu. 1940 – 48. gados sāk veidoties pirmie mazie kolhozi, kuri 1960.gadā apvienojās padomju saimniecībā „Baltinava”. Sākās intensīva celtniecība. Cēla gan fermas, gan dzīvokļu mājas. Pamazām uzlabojās arī iedzīvotāju sadzīves un kultūras līmenis.

Atjaunotās Latvijas Republikas pirmie gadi iezīmējās ar lielsaimniecības izjukšanu, Zemes reformu, vispārēju saimniecības pajukumu. (*Pēc novadpētnieka Henrika Logina savāktajiem materiāliem*)

1935. gadā Jaunlatgales apriņķa Baltinavas pagasta platība bija 149,5 km² un tajā dzīvoja 8195 iedzīvotāji. 1945. gadā pagastā izveidoja Baltinavas, Bukstu, Demerovas, Kukovas, Kvašņevas, Obeļevas un Pazlaukas ciema padomes, bet pagastu 1949. gadā likvidēja.

Baltinavas ciems ietilpis Viļakas apriņķī (1945 – 1949) un Kārsavas (1949 – 1962) un Balvu (pēc 1962.gada) rajonos. Baltinavas ciemam 1959.gadā pievienoja Demerovas ciema kolhoza «Novij putj» teritoriju, 1960.gadā – likvidēto Pazlaukas ciemu un Kvašņevas ciema padomju saimniecības «Baltinava» teritoriju, bet kolhoza «Daugava» teritoriju pievienoja Kalniešu ciemam. 1971.gadā kolhoza «Novij putj» teritoriju pievienoja Upītes ciemam. 1977.gadā Baltinavas ciemam pievienoja daļu likvidētā Upītes ciema, daļu Malnavas ciema, bet daļu teritorijas pievienoja Salnavas ciemam.

1990.gadā ciemu reorganizēja par pagastu. 2009.gadā Baltinavas pagastu reorganizēja par Baltinavas novadu.

5.2. Apdzīvojuma struktūra

Apdzīvotas vietas ir dažāda lieluma, telpiski vienotas blīvas iedzīvotāju koncentrācijas vietas, kurās ir materiālie priekšnoteikumi to attīstībai un ilglaicīgi lietojamas dzīvojamās ēkas. Lauku apdzīvotās vietās tiek iedalīts:

- 1) Ciemi –Lauku apdzīvota vieta ar vēsturiski radušos vai plānotu koncentrētu apbūvi, kur dzīvo pastāvīgie iedzīvotāji, kā arī šai vietai ir vietēji unikāls nosaukums un kompakta apbūve tā centrālajā daļā. Ciema statusu saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem nosaka vietējās pašvaldības dome. Ciema robežas tiek noteiktas vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā;
- 2) Viensētas – Savrupas lauku sētas, kas ir mazākās lauku apdzīvotās vietas. Lauku sēta (viensēta) ir savrupa, kompakta apbūves vienība zemesgabala vispiemērotākajā vietā, ko veido ilglaicīgi dzīvojama (dzīvojamā) un saimniecības ēkas ar pagalmu (pagalmiem), koku stādījumiem un košumdārziem šīs apbūves vienības robežās. Lauku sētai ir vietējās pašvaldības administratīvajā teritorijā unikāls nosaukums. Lauku sētas var veidot lauku sētu (viensētu) grupas, kurām ir kopējs (apvienojošs), vietējās pašvaldības teritorijā unikāls nosaukums.

Iedzīvotāju blīvums uz 2012.gada sākumu Baltinavas novadā ir 20.5 cilvēki uz kvadrātkilometru. Blīvāk apdzīvota novada centrālā daļa ap Baltinavu. Vairāk apdzīvotie ciemi grupējas gar ceļu Kārsava – Baltinava – Viļaka. Lielākā neapdzīvotā teritorija ir Grīvas mežu masīvs pagasta dienvidrietumos.

Novadā ir apmēram 80 apdzīvotas vietas. Atbilstoši Latvijas apdzīvoto vietu klasifikācijai Baltinavas novadā ir viens ciems – Baltinava, kur dzīvo gandrīz 1/3 daļa iedzīvotāju. Apdzīvotas vietas ar kompaktu apbūvi ir Demerova, Obeļova, Silgaiļi, Žeikari, Pleitova, Surikova. Dažās apdzīvotās vietās palikusi apdzīvota viena vai pāris mājas vai pat tikai viens iedzīvotājs (piemēram, Bleivas, Kitkova). Vairākas apdzīvotās vietas ir neapdzīvotas. Tie

ir galvenokārt Krievijas pierobežas apdzīvotās vietas, piemēram, Safronovka, Beržovka, Sivanovka.

5.1.att. Baltinavas ciema publiskā apbūve

Foto: SIA „Sustainable Advanced Solutions”, 28.05.2012.

6. Tehniskā un satiksmes infrastruktūra

6.1. Ūdensapgāde un notekūdeņu apsaimniekošana

Centralizēti ūdensapgāde un kanalizācijas sistēmas darbība tiek organizēta Baltinavas ciemā.

Baltinavas novadā dzeramā ūdens vajadzībām izmanto pazemes ūdeņus. Ūdensapgādes urbums ir ierīkots 1975.gadā. Filtra nav. Urbuma dziļums 40 m. Urbuma debits ir 3,0 l/s. Ūdenstornis būvēts 1987.gadā. Metāla tvertnes tilpums-50 m³, torņa augstums -24 m, nedarbojas. Ir uzstādīts hidrofors.

Dzeramā ūdens monitorings tiek veikts akreditētā laboratorijā.

Iegūtais ūdens tiek patērēts skolas, iestāžu, iedzīvotāju un palīgsaimniecību nodrošināšanai ar dzeramo ūdeni. Patērētā ūdens uzskaitē tiek izmantota instrumentālā uzskaites metode – ūdens skaitītājs. Datus ieraksta uzskaites žurnālā 1 reizi mēnesī.

Kanalizācijas tīklu kopgarums 1,2 km. Tīkli veidoti no keramikas un azbestcements, cauruļu diametrs 150-200 mm. Kanalizācijas cauruļvadi ir uzbūvēti 1960. gadā. Ir jaunas un nedarbojošās kanalizācijas caurules, kas tika būvētas 1989. gadā. Notekūdeņu uzskaitē tiek veikta aprēķinu ceļā. Ir noslēgts līgums ar SIA „Vitalitas” par notekūdeņu monitoringa veikšanu.

Notekūdeņi tiek emitēti Supenkas upē. Lai novērtētu emitētā piesārņojuma ietekmi uz Supenkas upes ūdens kvalitāti, operators veic virszemes ūdens testēšanu Supenkas upē augšpus un lejpus 1.notekūdeņu izplūdes vietas Tilžas ielā 15 un lejpus pēdējās izplūdes vietas Dārza ielā.

Šobrīd Baltinavas ciemā notiek vērienīgs projekts ūdenssaimniecības sakārtošanai.

6.2. Elektroapgāde

Baltinavas novada teritorija ietilpst Latvijas Ziemeļaustrumu elektrisko tīklu apkalpes zonā. Novada teritoriju šķērso 330 kV elektro pārvades līnija 8 km kopgarumā un 110 kv līnija 12,5 km kopgarumā, bet tās novadam elektroenerģiju nepieveda. Tās apkalpo Latvenego „Augstsprieguma tīkli”. Novada teritoriju ar elektroenerģiju apgādā pa 20 kV elektropārvaldes līnijām 76 km kopgarumā. Individuālie patērētāji tiek apgādāti ar elektroenerģiju pa 0,4 kV EPL 137 km kopgarumā. Baltinavas novada teritorijā uzstādīti 38 transformatori. Nesen Baltinavas centrā gaisvadu līnijas tika nomainītas ar elektrokabeļiem 3,6 km kopgarumā. Elektrotīklu uzturēšanu kārtībā un remontus pilnībā veic Ziemeļaustrumu elektrotīklu Balvu elektrisko tīklu rajons. Ar elektrības pievadu ir apgādātas 99,8% saimniecību.

6.1.tabula

Baltinavas novada teritorijā esošie maiņstrāvas transformatori

N.p.k.	Šifrs	Nosaukums	Gads	Nominālā jauda, kV
1.	3036	Centrs	1962	160
2.	3044	Ezermala	1979	63
3.	3045	Kožurki	1998	100
4.	3052	Dziervīne	1988	63
5.	3091	Demerova	1989	100

N.p.k.	Šifrs	Nosaukums	Gads	Nominālā jauda, kV
6.	3096	Darbnīcas	1970	250
7.	3097	Čudarīne	1979	100
8.	3098	Puncuļova	1985	63
9.	3108	Līčupe	1981	100
10.	3145	Gnilki	1979	50
11.	3154	Raiskums	1979	50
12.	3160	Maksi	1988	45
13.	3163	Obeļova	1985	63
14.	3169	Pasts (vecais)	1971	160
15.	3176	Punduri	1999	63
16.	3238	Buksti	1981	50
17.	3258	Lauruti	1973	40
18.	3290	Demerovas kalte	1977	63
19.	3291	Katlu māja	1977	400
20.	3295	Strautiņi	1977	63
21.	3299	Komplekss	1977	63
22.	3305	Svātūne	1978	100
23.	3316	Ūzulova	2000	40
24.	3327	Tutinova	1978	100
25.	3328	Maiļupe	1978	63
26.	3333	Leidumi	1979	100
27.	3343	Surikova	1981	63
28.	3344	Zubki	1981	63
29.	3444	Puncuļova – Kļanskis	2002	40
30.	3492	Sloboda	1997	63
31.	3502	Dzērvenīte	1998	25
32.	3503	Upmale	1998	63
33.	3504	Obeļova	1998	25
34.	3511	Pazlauka	1998	40
35.	3534	LMT tornis	2001	25
36.	3538	Parks	2001	100
37.	3539	Odumova	2001	63
38.	3564	Safronovka	2003	25

Citu elektroenerģijas ražotāju (vēja ģeneratoru, mazo hidroelektrostaciju) Baltinavas novadā nav un nav paredzams, ka tādi varētu tikt izveidoti. Novada teritorijā nav tik lielu upju ar augstiem krastiem, lai izveidotu vērā ņemamu enerģijas ražotni. Tāpat arī nav ilgstošu pastāvīgo vēju (kā piejūrā vai bezmežu līdzenumos), kas varētu darbināt vēja ģeneratorus.

6.3. Siltumapgāde

Baltinavas novadā nav centralizētās siltumapgādes nevienā no apdzīvotajām vietām. Visām pašvaldības iestādēm ir lokālā apkure un iedzīvotājiem ir individuālā apkure. Siltumapgādes nodrošināšanai pārsvarā tiek izmantota malka.

6.4. Gāzes apgāde

Baltinavas novada ar sašķidrināto gāzi balonos individuālo gāzes pavadu darbināšanai piegādā A/s „Latvijas gāze” Gulbenes apkalpes zonas Balvu iecirknis. Dabas gāze iedzīvotājiem netiek izmantota. Balonu piegādi un izplatīšanu patērētājiem veic a/s „Latvijas gāze” aģents, kurš atbild arī par individuālo gāzes iekārtu drošu ekspluatāciju.

Perspektīvā novada teritorijas gāzes apgāde iespējama no augstā spiediena gāzesvadiem ar spiedienu virs 1,6 MPa Rīga – Pleskava DN 700 mm un Izborska – IPGK DN 700 mm.

6.5. Autoceļi

Satiksmē ir viens no teritorijas infrastruktūras elementiem, kas nodrošina tās dzīvotspēju. Saskaņā ar likumu „Par autoceļiem” pēc to nozīmes ceļus iedala valsts, pašvaldības, uzņēmumu un māju ceļos. Valsts autoceļu kopējais garums Baltinavas novadā sastāda 56,131 km, no kuriem Baltinavas novada teritoriju 21,807 kilometru garumā šķērso valsts reģionālais autoceļš P45 Viļaka - Kārsava un seši valsts vietējo autoceļi – V 460, V 461, V 468, V 474, V 478 un V 479, to kopgarums ir 34,324 km.

6.2.tabula

Valsts autoceļi Baltinavas novadā

Autoceļa numurs	Autoceļa nosaukums	Garums novadā	Segums	Intensitāte auto/dnn
P 45	Viļaka – Kārsava	21,807	Asfaltbetona	415
V 460	Tilža – Baltinava	8,198	Grants	232
V 461	Tilža – Pazlauka	8,816	Grunts	71
V 468	Briežuciems – Baltinava	2,48	Grants	98
V 474	Aususala – Svātūne	4,79	Grunts	96
V 478	Upītes – Demerova	4,54	Grunts	56
V 479	Baltinava – Punduri	5,5	Grunts	102

Avots: Latvijas valsts ceļi, 05.10.2011.

Pa 5 no valsts autoceļiem notiek maršrutu autobusu kustība - Viļaka – Kārsava, Tilža – Baltinava, Tilža – Pazlauka, Briežuciems – Baltinava un Aususala – Svātūne, kas nodrošina teritoriju sasniedzamību.

Valsts autoceļu stāvokli pārvalda un kontrolē Latvijas Valsts ceļu Latgales reģiona Balvu nodaļa.

Pašvaldības autoceļu kopgarums ir 77,92 km, šo autoceļu uzturēšanu veic pašvaldība. Kopējais ielu garums ir 6,979 km.

Reģistrācijas un uzskaites nolūkā pašvaldību ceļus iedala šādās grupās⁶:

- 1) A grupa – ceļi, kas nodrošina transportlīdzekļu satiksmi starp apdzīvotām vietām vai savieno apdzīvotas vietas ar valsts autoceļiem;
- 2) B grupa – ceļi, kas nodrošina transportlīdzekļu piebraukšanu ne mazāk kā trim viensētām;

⁶ MK 15.09.2009. noteikumi Nr. 1052 „Pašvaldības ceļu un ielu reģistrācijas un uzskaites kārtība”

- 3) C grupa – ceļi, kas nodrošina transportlīdzekļu piebraukšanu zemju īpašumiem vai mazāk nekā trim viensētām.

Baltinavas novadā visi pašvaldības ceļi sadalīti divas grupās – A un B. No visiem pašvaldības autoceļiem asfaltētas ir tikai ielas, kas sastāda 6 % no pašvaldību ceļu kopgaruma. Visiem pārējiem ceļiem ir grants segums.

6.3. tabula

Pašvaldības autoceļi

Ceļa numurs	Ceļa nosaukums	Garums, km	Segums
A-1	Danski – Upmale – Dzērvīne	5,40	Grants
A-2	Čudarīne – Obeļova	5,93	Grants
A-3	Čudarīne – Tutinova	2,53	Grants
A-4	Baltinava – Abriņas	2,48	Grants
A-5	Kotlova- Keiši	1,44	Grants
A-6	Keiši – Plēšova – Kaši	3,66	Grants
A-7	Maiļupe – Parks	1,21	Grants
A-8	Kožurki – Motrīne	2,42	Grants
A-9	Duprova – Svātūne	2,32	Grants
A-10	Kaši – Surikova – Buksti	4,66	Grants
A-11	Demerova – Maksi	3,07	Grants
A-12	Baltinava – Safronovka	4,16	Grants
A-13	Breksīne – Viļumi	2,95	Grants
A-14	Dubļova – Sloboda	3,64	Grants
A-15	Demerova – Lauruti – Punduri	4,85	Grants
A-16	Strautiņi – Sloboda	1,18	Grants
A-17	Vasilišķi – Svātūne – Jorzova	5,51	Grants
A-18	Vasilišķi – Blauzgova	0,75	Grants
A-19	Dūrsprīde – Blauzgova	2,88	Grants
A-20	Leidumi – Prīdovka - Buksti	1,50	Grants
A-21	Kaši – Pleitova	1,51	Grants
A-22	Pazlauga – Motrīne	4,36	Grants
A-23	Neiviņi – Maksi	2,56	Grants
B-1	Plēšova – Briežuciems	0,65	Grants
B-2	Demerova – Grikovka	1,29	Grants
B-3	Ūzulova – Mežupe	0,91	Grants
B-4	Obeļova – Risova	1,36	Grants
B-5	Čudarīne - Ūzulova	1,47	Grants

A grupas ceļi ir 72,24 km garumā, B grupas ceļi – 5,68 km garumā.

Baltinavas ciema ielas

Ielas numurs	Ielas nosaukums	Garums, km	Segums
1	Slimnīcas iela	0,338	Melnais segums
2	Pasta iela	0,285	Melnais segums + grants
3	Tirgus iela	0,612	Melnais segums
4	Jaunā iela	0,721	Melnais segums + grants
5	Liepu iela	0,676	Melnais segums + grants
6	Dārza iela	0,520	Melnais segums + grants
7	Skolas iela	0,613	Melnais segums
8	Kārsavas iela	0,255	Melnais segums
9	Tilžas iela	1,157	Melnais segums
10	Parka iela	1,396	Melnais segums
11	Sporta iela	0,406	Melnais segums

6.6. Telekomunikācijas

Sakaru līniju un stacionāro elektronisko sakaru pakalpojumus Baltinavas novadā nodrošina SIA "Lattelekom". Šim uzņēmumam fiksēto tālrunu pieslēgumi pakāpeniski samazinās, tam par iemeslu ir strauja elektronisko mobilo sakaru tirgus attīstība. Lattelekom Baltinavā nodrošina iedzīvotājiem ne tikai fiksētā telefona pakalpojumus, bet arī patstāvīga internetu pieslēguma iesējas ar ātrumā līdz 10 Mbit/s, kā virszemes un internet televīzijas pakalpojumus.

Atbilstoši uzņēmumu sniegtajai informācijai, plašākais pārklājumu tīkls ir LMT un Tele2 operatori, tomēr šie pārklājumi nav visā novada teritorijā.

7. Dabas un kultūrvēsturiskais mantojums

7.1. Dabas teritorijas un objekti

Baltinavas novada teritorijā atrodas vairākas aizsargājamās dabas teritorijas.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas ir dabas liegums Motrīnes ezers, dabas parks Numernes valnis, Aizsargājamā aleja Baltinavas aleja un vienpadsmit dižkoki.

Baltinavas novadā atbilstoši 30.01.2001. noteikumiem Nr. 45 „Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi” ir izveidoti četri mikroliegumi.

Dabas parks „Numernes valnis” izveidots 2004.gadā. tā kopējā teritorija ir 981 ha, bet Baltinavas novadā ietilpst pavisam neliela tā daļa. Teritorija izveidota, lai saglabātu Latvijā un Eiropā retus un aizsargājamus meža un purva biotopus, augu sabiedrības, apdraudētas un aizsargājamās augu un dzīvnieku sugas; izteiksmīgu, vizuāli augstvērtīgu ainavu un nodrošinātu sabiedrību ar augstvērtīgiem rekreācijas resursiem. Atpūtas organizēšana un saimnieciskā darbība dabas parkā veicama, nodrošinot tajā esošo dabas un kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanu. Dabas parkā iekļauta dabas lieguma kopš 15.06.1999. “Kugriņu purva un mežu” teritorija un Numernes vaļņa teritorija. Numernes valnis ir viena no lielākajām Latvijas osveida grēdām, unikāls ģeoloģisks un botāniskais objekts. Parkā ir vērojama liela floras daudzveidība – uz Numernes vaļņa sastopamas Latvijas dienvidaustrumu daļai raksturīgas sugas, bet reljefa pazeminājumos un purvos – reliktas dažu okeānisku augu sugu atradnes, purvi bagāti ar orhideju dzimtas sugām. Parka teritorijā un tā apkārtnē pārstāvēti astoņi Eiropā aizsargājami biotopi: skujkoku meži uz ošiem un atšķelšanās vaļņiem, boreālie meži, purvaini meži, melnalkšņu staigāji, pārejas purvi un slīkšņas, kaļķaini zāļu purvi ar dižo aslapi, neskarti augstie purvi, dabīgi eitrofi ezeri ar iegrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju. Parkā atrodami divi Latvijā īpaši aizsargājami biotopi – priežu meži ar asinssārto gandreni un priežu meži ar meža silpureni. Dabas parkā ietverta Latvijā lielākā un vitālākā dzeltenās dzegužkurpītes atradne, plašas audzes parkā veido meža silpurene, abas šīs sugas ietvertas ES Biotopu direktīvas 2. pielikumā. Dabas parka veģetācija saistīta ar reljefu un augsnes sastāvu. Vaļņa pakājē izveidojušies zāļu, pārejas purvi un ar kaļķi bagāti purvi. Dabas parkam „Numernes valnis” ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns un individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi.

Dabas liegums Motrīnes ezers ir 46 ha platībā, izveidots 2004.gadā. teritorija izveidota 2 ES direktīvas biotopu un 5 sugu aizsardzībai. Īpaša nozīme Austrumlatvijā ļoti retam biotopam – kaļķainam zāļu purvam ar dižo aslapi, kā arī pārejas purviem un slīkšņām. Izcils zāļu un pārejas purvs ar 3 ES Biotopu direktīvas augu sugām, no kurām lielākā vērtība ir dzeltenai akmeņlauzītei, kā arī ļoti reti bezmugurkaulnieku sugai Latvijā - slaidajam pumpurgliemzemim. Teritorija ir Natura 2000 teritorija.

Baltinavas aleja iekļauta aizsargājamo aleju sarakstā 2005.gadā.

Baltinavas novada teritorijā ir reģistrēti vienpadsmit dižkoki.

Baltinavas novada dižkoki

ID	Suga	Aizsardzības kategorija	Atrašanās vieta	Apkārtmērs, m	Augstums, m	Vietējais nosaukums
3709	Parastais ozols(Quercus robur L.)	Dižkoks	1 km Z no Diemerovas, Kūkovas lb. krasta pļavās, ozolainavas grupā.	5,46	23	Kūkovas ozols
3743	Parastais ozols(Quercus robur L.)	Dižkoks	Pie Griušļovas ietekas Supenkā, ~300 m ZA no tilta pār Supenku, 0,5 km ZRR no Plēšovas kapiem.	6,7		Plēšovas dižozols
3735	Parastā priede(Pinus sylvestris L.)	Dižkoks	1,7 km A no Silarašu kapiem, 250 m D no Motrines ezera.	3,15	21	Zelta priede (Zalta priede)
3740	Vīksna(Ulmus laevis Pall.)	Dižkoks	Baltinava, Supenkas upītes lb. krastā, 30 m A no aptiekas Slimnīcas ielā 5.	4,53	26	Baltinavas vīksna
3741	Āra bērzs(Betula pendula Roth)	Dižkoks	Plēšovas kapos, 40 m DR no kapu vārtiem, 30 m D no kapličas.	3	27	Plēšovas kapu bērzs
3742	Āra bērzs(Betula pendula Roth)	Dižkoks	Plēšovas kapu D malā, 60 m D no kapličas.	3	26	Plēšovas kapu stūra bērzs
3708	Parastais ozols(Quercus robur L.)	Potenciālais dižkoks	Kukovas upes vecās gultnes pamatkrasta lb. krastā, 50 m no jaunās gultnes kr. kr., 640 m no ceļa, 4,3 km no Upītes.	3,92	16	Zeļču ozols
3711	Parastais ozols(Quercus robur L.)	Potenciālais dižkoks	30 m Z no vīksnas, <1 km no Diemerovas Kūkovas lb. krasta pļavās, ozolainavas grupā.	4,05	17	Kūkovas šķībais ozols
3736	Parastais ozols(Quercus robur L.)	Potenciālais dižkoks	1 km A no Kūkovas lb. krasta, 3 km DA no Baltinavas.	4,6	20	Beržovkas ozols
3739	Parastais ozols(Quercus robur L.)	Potenciālais dižkoks	Baltinavā, Tīrgus ielā 5.	3,87	25	Pareizticīgo ozols
3710	Vīksna(Ulmus laevis Pall.)	Potenciālais dižkoks	300 m DR no Ozolu mājām, 900 m no Diemerovas, Kūkovas lb. krasta pļavās, ozolainavas grupā.	3,75	17	Kūkovas dobumainā vīksna

Avots: LVGMC datu bāze, 30.08.2012.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijās spēkā ir Ministru kabineta 16.03.2010. noteikumi Nr.264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi", kas reglamentē teritoriju izmantošanu.

Dabas parka Numernes valnis izmantošanu regulē Ministra kabineta 22.05.2007. noteikumi Nr. 333 „Dabas parka „Numernes valnis” individuālie aizsardzības un individuālie noteikumi”.

Mikroliegumu teritorijā izmantošanu reglamentē Ministru kabineta 30.01.2001. noteikumi Nr. 45 „Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi”.

7.2. Kultūrvēsturiskie objekti un teritorijas

Valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi ir konkrētas kultūrvēsturiski nozīmīgas teritorijas un atsevišķi objekti, kuriem ar likumu ir noteikts izmantošanas, saglabāšanas un aizsardzības statuss. Kultūras pieminekļu aizsardzību nosaka likums „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” un no tā izrietošie normatīvie akti.

7.2.tabula

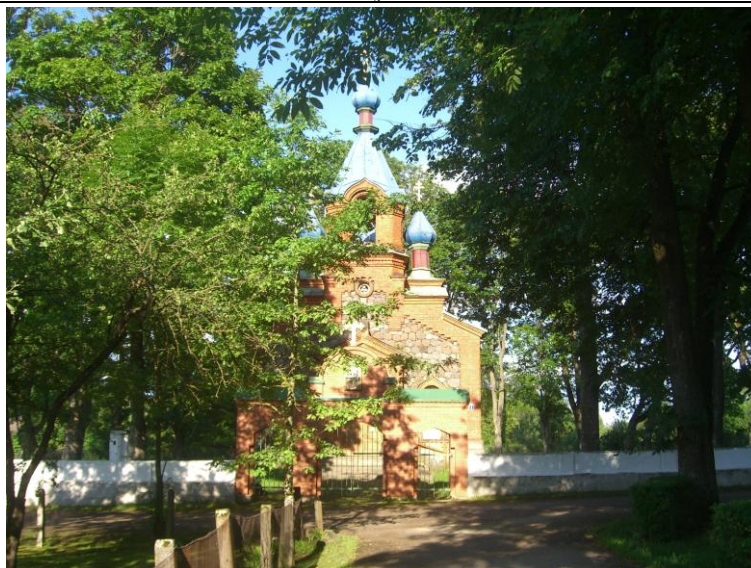
Valsts aizsargājamie kultūrvēsturiskie objekti

Valsts aizsardzības numurs	Pieminekļa veids	Pieminekļu nosaukums	Pieminekļa vērtības grupa	Atrašanās vieta
2828	Arhitektūra	Brieksīnes kapu kapliča	Vietējās nozīmes	Brieksīnes kapos
2826	Arhitektūra	Baltinavas katoļu baznīca	Valsts nozīmes	Baltinava
2827	Arhitektūra	Baltinavas muižas parks	Vietējās nozīmes	Baltinava
8616	Māksla	Ērģeles	Vietējās nozīmes	Baltinava, Baltinavas katoļu baznīcā
2830	Arhitektūra	Baltinavas pagasta tiesa	Vietējās nozīmes	Baltinava, Tilžas ielā 5
2831	Arhitektūra	Baltinavas pareizticīgo baznīca	Valsts nozīmes	Baltinavā, Tilžas ielā 11
2829	Arhitektūra	Duļbovas motordziņavas un saimniecības ēkas (2)	Vietējās nozīmes	Duļbova
235	Arheoloģija	Keišu senkapi (Kapu kalns, Bērzu kalns)	Vietējās nozīmes	Keiši
237	Arheoloģija	Puncuļevas pilskalns	Valsts nozīmes	Puncuļova
236	Arheoloģija	Lukstenieku senkapi (Kara kapi)	Valsts nozīmes	Puncuļova
238	Arheoloģija	Aizelkšņu senkapi (Kara kapi)	Valsts nozīmes	Puncuļova pie kapsētas
239	Arheoloģija	Alotāju kalns - pilskalns	Valsts nozīmes	Puncuļova, lielceļa labajā pusē

Avots: Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija, www.mantojums.lv

Novadā ir vietējās nozīmes kultūrvēsturiskie pieminekļi. Tie ir dažādi obeliski, krucifiksi, piemiņas vietas u.tml. Šo objektu saraksts ir 7.3.tabulā

Teritorijas plānojums nosaka, ka novada nozīmes kultūrvēsturiskie objekti un piemiņas vietas ir saglabājami, tos nedrīkst iznīcināt.

7.1.att. Baltinavas pareizticīgo baznīca

Foto: SIA „Sustainable Advanced Solutions”, 28.05.2012.

7.2.att. Baltinavas katoļu baznīca

Foto: SIA „Sustainable Advanced Solutions”, 28.05.2012.

Novada nozīmes kultūrvēsturiskās vietas un objekti

Nr.	Nosaukums
1	Mačusalas krucifikss
2	Safronovkas krucifikss
3	Slobodas krucifikss „Dzimtas turpinātājiem”
4	Slobodas krucifikss
5	Morkovas krucifikss
6.	Keišu krucifikss
7.	Obeļovas krucifikss
8.	Puncuļevas krucifikss
9.	Baltinavas krucifikss
10.	Svilpovas krucifikss
11	Brāļu kapi II Pasaules karā kritušajiem
12	Nacionālo partizānu vieta
13	Meiteņu kalniņš
14	Grīvu partizānu vieta
15	Nogalināto komjauniešu piemiņas vieta
16	Artūra Baloža kaps
17	Piemiņas akmens 2.pasaules kara padomju partizāniem
18	Piemiņas akmens Baltinavas novada nacionālajiem brīvības cīnītājiem

Avots: Baltinavas novada pašvaldība

Pašvaldības darbinieki un citi interesenti turpina apkopot kultūrvēsturiskās liecības un saglabā materiālus saistībā ar novada nozīmes kultūrvēsturiskajiem objektiem.

8. Novada zemju raksturojums

Novada platība ir 18523,536 ha⁷. Zemes vienību skaits ir 2103. Pašvaldības īpašuma statusā reģistrēti 37,1639 ha zemes (21 zemes vienība). Pašvaldībai piekritīgā zeme sastāda 758,4732 ha (372 zemes vienības).

Zemes sadalījumā pa lietošanas veidiem Baltinavas novada teritorijā dominē lauksaimniecībā izmantojamās zemes, kas aizņem 9072,2624 ha jeb 49 % no novada kopplatības un meži – 6737,0497 ha jeb 36 % no novada kopplatības.

8.1.tabula

Zemju sadalījums pēc zemju lietojuma veida

Zemes lietošanas veids	Platība, ha	Procenti, %
Lauksaimniecībā izmantojamās zemes	9072,2624	49
Meži	6737,0497	36
Krūmāji	794,1862	4
Purvi	861,17	5
Zeme zem ūdeņiem	353,5787	2
Zeme zem ēkām un pagalmiem	165,1563	1
Ceļi	260,5466	1
Pārējās zemes	279,5861	2
Kopā	18523,536	100

Avots: VZD dati, 01.01.2012.

Meža zemju sadalījuma tabulā redzams, ka lielu platību aizņem purvu teritorijas, kaut arī Baltinavas novadā nav noteikts neviens ievērojams purvs.

8.2.tabula

Meža zemju sadalījums

Īpašuma forma	Meži (ha)	Krūmāji (ha)	Purvi (ha)	Zem ēkām (ha)	Zem ceļiem (ha)
Valsts	3887,3000	11,9000	797,7000	5,5707	121,6000
Citu īpašnieku	2849,7497	782,2862	63,47	61,9563	138,9466
Kopā	6737,0497	794,1862	861,17	165,1563	260,5466

Avots: VZD dati, 01.01.2012.

Baltinavas novadā ir maza darījumu aktivitāte. 2010.gadā darījumu ar dzīvokļiem bija 2, 2011.gadā – arī 2. Darījumi ar ēkām 2010.gadā nebija, bet 2011.gadā – 1 darījums. Visvairāk darījumu notiek ar zemi – 2010.gadā – 20 darījumi un 2011.gadā – 35 darījumi. Darījumi ar zemi zem ēkām 2010.gadā – 9 un 2011.gadā – 10 darījumi.

⁷ Valsts zemes dienests, 01.01.2012.

Viļakas novada būvvalde, kam Baltinavas pašvaldība ir deleģējusi savas funkcijas 2010.gadā ir izdevusi 8 plānošanas un arhitektūras uzdevumus, 2011.gadā – 9, 2012.gadā (uz 24.04.2012.) – 3 plānošanas un arhitektūras uzdevumus.

Izsniegto būvatļauju skaits: 2010.gads – 7, 2011.gads – 5 un 2012. gads (uz 24.04.2012.) – 4 būvatļaujas.

9. Vides stāvoklis novadā

9.1. Atmosfēras kvalitāte

Saimnieciskās darbības rezultātā rodas dažādu vielu izmeši gaisā:

- 1) Stacionāro avotu izmeši, kas rodas no siltumapgādes procesa – no katlu mājām, rūpnīcām;
- 2) Mobilo avotu izmeši, kas rodas no autotransporta.

Stacionāro avotu emisijas

No piesārņojošām vielām procentuāli vislielāko piesārņojumu rada oglekļa oksīds, putekļi un cietās daļiņas. Oglekļa oksīds pārsvarā rodas ķīmiski nepilnīgā sadegšanas procesā katlu mājās, bet cietās daļiņas un putekļi – katlumājas pelnos.

Novadā ikgadēju pārskatu par emisijām un izlietoto kurināmā daudzumu sniedz Baltinavas novada pašvaldība.

9.1. tabula

Katlu māju emisija

Piesārņojums, tonnās	2008. gads	2009. gads	2010. gads
NO _x	2.5415	2.2357	3.4134
CO ₂	10.006	0.106	49.22
CO	3.2362	2.7798	4.0563
Cietās daļiņas	0.83706	0.73972	1.3316
SO ₂	0.118	0.106	0.097

Avots: Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāze, 16.04.2012.

Mobilo avotu emisijas

Nozīmīgs mobilo avotu izmešu apjoms iespējams no valsts autoceļa P45 Viļaka - Kārsava, kas šķērso novada teritoriju. Diemžēl piesārņojuma apjoms šajā apvidū netiek pētīts, tādēļ informācijas, cik liels piesārņojums rodas, nav.

9.2. Ūdens kvalitāte

Baltinavas novada teritorija atrodas virszemes ūdensobjekta - upes Kūkova teritorijā.

Antropogēno slodzi uz ūdeņiem veido divu veidu piesārņojums – izkliedētais (difūzais) un punktveida.

Izkliedētais piesārņojums rodas antropogēnās darbības rezultātā un ūdeņos nonāk no lauksaimniecībā izmantojamajām zemēm, ar nokrišņiem, no apdzīvotām vietām u.c., savukārt izkliedēto piesārņojumu no mežu teritorijām, kurās nenotiek būtiska saimnieciskā darbība, var uzskatīt par nosacītu fona rādītāju.

Baltinavas pagasta teritoriju galvenokārt veido meži (35%) un lauksaimniecības zemes (51%). Izkliedēto piesārņojumu galvenokārt rada notece no lauksaimniecības zemēm un neliels daudzums no meža zemēm.

Noteces apjomu no lauksaimniecības zemēm ietekmē zemju apstrādes intensitāte. Intensīva lauksaimniecība ir viens no galvenajiem slāpekļa un fosfora savienojumu piesārņojuma avotiem, kas tālāk izraisa virszemes ūdeņu eitrofikāciju. Eitrofikāciju veido palielināta barības vielu ieplūde ūdens vidē. Noteces risku palielina drenēto lauksaimniecības zemju platības (Baltinavas novadā lielāka daļa lauksaimniecības zemju ir meliorētas). Ņemot vērā, kā Baltinavas novadā lauksaimniecībā tiek izmantots neliels daudzums organiskā un minerālmēslojuma, ūdeņu piesārņojuma risks ar minerālmēsliem un organisko mēslojumu ir vērtējams kā zems. Taču kopumā, ņemot vērā visus riska faktoros, ūdens objekta Kūkova ūdens kvalitāte tiek vērtēta kā vidēja.

Punktveida piesārņojuma avots galvenokārt ir notekūdeņi, kas nekontrolēti tiek izvadīti ūdenī (notekūdeņi pirms novadīšanas vidē netiek attīrīti). Baltinavas novada ir tikai viena blīvi apdzīvota vieta – Baltinavas ciems, kurā ir centralizētā ūdensapgādes sistēma. Ciemu šķērso Supenkas upe, savācot sevī ciemata teritorijā rodošos notekūdeņus.

Nozīmīga apjoma neattīrītu notekūdeņu noplūde upē var veicināt Supenkas un Kūkovas upju eitrofikāciju un aizaugšanu. Upju tecējums ir lēns, kas vēl palielina piesārņojuma un eitrofikācijas risku.

Baltinavas novada domei 02.06.2010. ir izsniegta atļauja B kategorijas piesārņojošās darbības veikšanai Nr. RE10IB0040, kurā iekļauti ūdens ieguves nosacījumi Baltinavas ciemā.

Baltinavas ciemam ir izstrādāts ūdenssaimniecības rekonstrukcijas projekta tehniski ekonomiskais pamatojums, kā rezultāta tiks rekonstruētas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, ūdens un kanalizācijas tīkli.

Daugavas baseina apsaimniekošanas plāna izstrādes laikā tika noteikts esošais ūdensobjektu stāvoklis un izvirzīti mērķi.

9.2. tabula

Ūdensobjektu (ŪO) raksturojums

ŪO kods	ŪO nosaukums	Administratīvā teritorija	Platība, km ²	Kvalitāte/potenciāls
D 456 SP	Iča	Baltinavas novads	27,87	2
D 512	Kokava (Kūkova)	Baltinavas novads	157,37	2
D 514	Rītupe	Baltinavas novads	0,87	2

Avots: Daugavas baseina apgabala apsaimniekošanas plāns, 2009

Šajā 9.2. tabulā kvalitāte/potenciāls ir provizorisks ekoloģiskā kvalitāte. Uz šo brīdi visiem ūdensobjektiem ir laba kvalitāte.

Upju ūdensobjektu ekoloģiskās kvalitātes monitoringa rezultāti

ŪO kods	Monitoringa postenis	Gads	ŪO tips	O ₂ , mg/l	BSP5, mg/l	NH ₄ , mg/l	Nkop, mg/l	Pkop, mg/l	Saprob.ind. Šenona ind.	Vērtējums Ticamība
D 456 SP	Iča grīva	2006	6	7,12	1,43	0,132	1,61	0,057	1,89	2
									3,84	1
D514	LV – RU robeža		6							2
										2
D 512	LV – RU robeža		4							2
										2

Avots: Daugavas baseina apgabala apsaimniekošanas plāns, 2009

Rītupei un Kūkovaī monitoringa nav veikts. Daugavas baseina apsaimniekošanas plānā tiek izvirzīti vides kvalitātes mērķi.

Vides kvalitātes mērķi un izņēmumi

ŪO kods	ŪO nosaukums	Kvalitāte/ potenciāls	Risks	Kvalitātes mērķis	Izņēmumi
D514	Rītupe	2		2	
D 456 SP	Iča	2		2	
D 512	Kūkova	2		2	

Avots: Daugavas baseina apgabala apsaimniekošanas plāns, 2009

9.3. Potenciāli piesārņotās vietas

Atbilstoši likumam „Par piesārņojumu” Latvijas Vides, Ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs apkopo ziņas par piesārņotām un potenciāli piesārņotām vietām valstī Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu informācijas sistēmā. Baltinavas novada teritorijā reģistrētas 3 potenciāli piesārņotās vietas.

Piesārņotas un potenciāli piesārņotās vietas

Vietas nosaukums	Piesārņojums	Reģistrācijas numurs	Darbības laiks	PPV kategorija	Kadastra numurs
Ķīmikāliju noliktava Slobodā	Darbības ar agroķīmikālijām	38448/2533	10g.	2. Potenciāli piesārņota vieta	3844 001 0191
Bij.sovhoza DUS Baltinavā	Darbības ar naftas produktiem	38448/2532	30-50g. līdz 1993. gadam	2. Potenciāli piesārņota vieta	3844 003 0691
Sadzīves atkritumu izgāztuve Puncuļovā*	Piesārņojums ar sadzīves atkritumiem	-	20 gadi (šobrīd rekultivēta)	-	3844 006 0141

*šī vieta nav reģistrēta LVĢMC datu bāzē, taču tā tiek uzskatīta par potenciāli piesārņotu

Avots: Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāze, 16.04.2012; Baltinavas novada pašvaldība, 16.04.2012.

Degradētās teritorijas novadā galvenokārt ir padomju laikā izveidotie saimniecības objekti – fermas un ražošanas teritorijas. Baltinavā tādu ir daudz un lielākā daļa no tām šobrīd netiek izmantotas saimniecībā. Daļa no tām atrodas Baltinavas ciemā vai tiešā tā tuvumā. Šajās teritorijas esošās ēkas lielākoties ir sabrukušas un veido vizuālo piesārņojumu. Šobrīd pamestās ražošanas teritorijas ir ainavu degradējošas, tāpēc nākotnē tās plānots rekultivēt vai atjaunot, veidojot jaunas ražošanas teritorijas.

9.4. Atkritumu apsaimniekošana

Baltinavas pagastā laika posmā no 1972. gada līdz 2002. gadam darbojās sauso sadzīves atkritumu izgāztuve. „Puncuļova”. Izgāztuves kopējā platība sastāda 0,8 ha un darbības laikā tajā tikai apglabāti 230 m³ atkritumu. Šobrīd atkritumi tiek nogādāti Malienas reģiona atkritumu poligonā „Kaudzītes”, Litenes pagastā, Gulbenes novadā.

Atkritumus savāc un izved SIA „Veolijs vides serviss” un SIA „SSD”. Kopš 2012.gada 1.augusta atkritumu apsaimniekošana ir SIA „ZAAO” pārziņā. Konteineri ir uzstādīti blīvi apdzīvotās vietās, bet neaptver viensētu teritorijas, lai gan daudzi iedzīvotāji paši slēdz līgumus par konteineru uzstādīšanu un atkritumu izvešanu.

Novadā notiek jaunu saistošo noteikumu izstrāde par atkritumu apsaimniekošanu. Paredzēts, ka novada teritorijā tiks noteikta viena atkritumu apsaimniekošanas zona, līdz ar to pēc saistošo noteikumu stāšanās spēkā, tiks rīkots iepirkums un tiks noteikts viens atkritumu apsaimniekotājs visā novada teritorijā.

Tuvākajā nākotnē jāparedz izbūvēt ierobežotus laukumus sadzīves atkritumu konteineru novietošanai, jāuzsāk atkritumu šķirošana, jāizveido atkritumu savācējtransporta maršruti, kas apkalpotu viensētas.

9.6.tabula

Atkritumu daudzums Baltinavas novadā, tonnas gadā

Gads	Sadzīves atkritumi	Bīstamie atkritumi
2008	101,50	-
2009	126,63	7,9223
2010	79,22	17,7936

Avots: Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāze, 16.04.2012.

Baltinavas novadā nav uzņēmumu un iestāžu, kuru darbības rezultātā rastos ievērojams daudzums rūpniecisko un bīstamo atkritumu. Raksturīgākie atkritumi ir no remontdarbnīcām: izstrādātās eļļas, filtru materiāli, riepas, absorbenti, šķīdinātāji. Celtniecības procesā rodas būvgruži, kas satur bīstamās vielas. Medicīnas iestādēs: šļirces, pārsienamais materiāls, medikamenti. Mājsaimniecībā: svina akumulatori, luminiscentās lampas, baterijas. Bīstamos atkritumus nodot organizācijām, kas saņēmušas atļauju šāda veida atkritumu apsaimniekošanai.

Novada teritorijā ir aizliegts apglabāt dzīvnieku izcelsmes atkritumproduktus.

9.5. Riska teritorijas

Baltinavas novada teritorijā nav būtisku sprādziena vai citādi ugunsbīstamu riska objektu vai teritoriju, kā arī rūpnieciskās ražošanas uzņēmumu, kas tehnoloģiskajos procesos izmantotu videi bīstamas vielas.

Novada teritorija atrodas nomaļus no galvenajām valsts autoceļu maģistrālēm, tāpēc bīstamo kravu pārvadājumu risks vērtējams kā nebūtisks. Pa Baltinavas novadu robežu ar Krievijas Federāciju iet dzelzceļa līnija, pa kuru notiek naftas produktu pārvadājumi, taču tie nav regulāri.

Novada teritorijā nav applūstošo teritoriju, kas prasītu ievērtēt speciālus risinājumus teritorijas plānojumā.

Saistībā ar masu pulcēšanās vietām, riska objektu skaitā ir atzīmējami vairāki objekti: Baltinavas vidusskola, Kristīgā speciālā internātskola, novada domes ēka.

No ugunsdrošības viedokļa būtiskāko riska objektu skaitā atzīmējamās plašās mežu platības pagasta DR, R daļā.

Baltinavā uzbūvēts 50 m³ ūdenstornis ūdens spiediena regulēšanai un ugunsdzēsības ūdens rezerves nodrošināšanai. Ugunsdzēsībai nepieciešamo ūdens rezervi novada teritorijā nodrošina dabiskās ūdenskrātuves un dīķi. Ugunsdzēsībai nepieciešamo ūdens daudzumu nodrošina Baltinavas dīķis pie ciema un hidrofors. Baltinavas vidusskolas ūdensvads ir pietiekami spēcīgs, lai nodrošināti nepieciešamo ūdens spiedienu ugunsdzēsības vajadzībām, taču faktiski ūdensvadam nav nozīmes ugunsdzēsības ūdens rezerves nodrošināšanā, jo maģistrālo tīklu diametrs nepārsniedz 50 mm. Novada teritorijā ūdeni ugunsdzēsībai iespējams ņemt no dabīgajām ūdenstilpēm: Svātūnes ezera, Puncuļovas, Obeļovas un Motrīnes ezeriem.

10. Valsts aizsardzības objekti un teritorijas

Baltinavas novadam ir 27,8 km gara robeža ar Krievijas Federāciju.

Visa novada teritorija atrodas pierobežā, kā arī teritoriju pārklāj 2 km plata pierobežas joslas zona. Baltinavas novadā atrodas valsts robežsardzes Punduru nodaļa, Timšānu novērošanas tornis un Makšu novērošanas tornis. Robeža Baltinavas novada esošajā punktā netiek šķērsota.

Uz teritoriju pierobežas joslā attiecas pierobežas joslas nosacījumi (12.11.2009. likums "Latvijas Republikas valsts robežas likums"; 27.07.2010. MK noteikumi Nr.674 "Noteikumi par Latvijas Republikas valsts robežas joslu, pierobežas joslu un pierobežu, kā arī pierobežas, pierobežas joslas un valsts robežas joslas norādījuma zīmju un informatīvo norāžu paraugiem un to uzstādīšanas kārtību").

Būtiskākie ierobežojumi no teritorijas plānojuma viedokļa ir saistīti ar 12 m platu zonu no valsts robežas līnijas, kas ir noteikta kā valsts robežas josla, kura izmantojamā tikai robežsardzes vajadzībām. Josla atrodas 12 m no valsts robežas līnijas uz sauszemes un 12 metru plata robežas josla no ūdensteču vai ūdenstilpju krotas vai krasta līnijas, ja robežlīnija noteikta pa novadgrāvju, strautu un upju vidu. Zemes platība starp Krotas un vai krasta līniju un robežlīniju papildus iekļaujama valsts robežas joslā. Tās skar Kūkovas upes izmantošanu, ierobežojot iespēju tās saimnieciskai izmantošanai šajā posmā (peldēšanai, makšķerēšanai u.c.). liela daļa robežas ar Krievijas Federāciju iet pa dzelzceļa nodalījuma joslu. Dzelzceļa līnija atrodas Krievijas Federācijā.

III BALTINAVAS NOVADA PERSPEKTĪVĀ ATTĪSTĪBA

11. Attīstības programmas 2012. – 2018. gadam risinājumi

Baltinavas novada Attīstības programmā 2012.-2018.gadam ir definēts novada programmas stratēģiskais satvars:

Baltinavas novads - Latgales latviskais novads ar attīstītu konkurētspējīgu ražošanu, balstītu uz racionālo un ilgtspējīgo dabas resursu izmantošanu. Izglītības, kultūras un sporta tradīcijas tiek koptas un to saskaņotā līdzdarbība sniedz iedzīvotājiem papildus nosacījumus attīstīt kvalitatīvo dzīvesvidi, Novada saskaņotā darbošanās pozitīvi ietekmē apkārtējo teritoriju attīstību.

Attīstības programmā ir definēti stratēģiskie mērķi:

- 1) Kopējo mērķi vadīta, saliedēta iedzīvotāju kopiena;
- 2) Novada resursu ilgtspējība;
- 3) Attīstīta ekonomika.

Definētas arī ilgtermiņa prioritātes:

- 1) Cilvēku atbildības, aktivitātes, zināšanu paaugstināšana;
- 2) Novada resursu izmantošanas efektivitātes paaugstināšana;
- 3) Priekšnosacījumu veidošana ekonomikas dažādošanai un uzņēmējdarbības aktivizēšanai.

Attīstības programmā ir definēti vidēja termiņa prioritātes un noteikti sasniedzamie rezultāti. Vidēja termiņa prioritātes ir:

- 1) VTP1 – Sociālās, kultūras un izglītības jomas saskaņotā kopdarbība;
- 2) VTP2 – Darba vietu radīšanas priekšnosacījumu veidošana;
- 3) VTP3 – Uz vietējo dabas resursu balstītu tautsaimniecību nozaru attīstības sekmēšana;
- 4) VTP4 - Novada kultūrvēsturisko un dabas resursu vērtības paaugstināšanas veicināšana;
- 5) VTP5 - Efektīvas pārvaldes nodrošināšana;
- 6) VTP6 – Inženiertehniskās infrastruktūras sakārtošana un attīstība.

Attīstības programmā ir noteikti rīcības virzieni un uzdevumi rezultātu sasniegšanai. Kā arī Attīstības programmai ir pievienoti pielikumi – gan Rīcības plāns, gan Investīciju plāns, kas nosaka konkrētus uzdevumus mērķu sasniegšanai un attēlo iespējamus projektus

12. Teritorijas plānojuma 2013. -2025. gadam risinājumi

Teritorijas plānojums ir izstrādāts laika periodam 12 gadiem, tajā definēta teritorijas izmantošana un izmantošanas ierobežojumi. Nosakot atļauto izmantošanu, tiek parādītas un reizē nodalītas konkrētās teritorijas dažādu vietu atšķirīgās funkcijas. Viens no svarīgākajiem Teritorijas plānojuma uzdevumiem ir funkcionālā zonējuma izstrāde. Funkcionālais zonējums jeb teritorijas izmantošanas veidu iedalījums tiek veidots, balstoties uz atšķirīgu izmantošanas veidu galveno grupu noteikšanu. Teritorijas tiek grupētas pēc to pamatizmantotības, līdzīgās apvienojot vienā, lai veidotu pēc iespējas kompaktāku un reizē arī fleksibilu funkcionālo

dalījumu. Izmantošanas veida telpiskās struktūras veidojošās pazīmes it to funkcija, telpiskais risinājums un novietojums, pieejamība, kam ir īpaša nozīme cilvēku uztverē un vietas telpiskajā uzbūvē.

Katras teritorijas atļauto izmantošanu – jaunveidojamo zemes vienības platību, apbūves parametrus, ierobežojumus nosaka Teritorijas plānojuma 2.sējuma *Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu* 5.sadaļa.

Klasifikācija izveidota ar mērķi identificēt galvenās izmantošanas grupas, nosakot pēc iespējas mazāku to skaitu; tas atvieglo plānojuma lietošanu. Plānošanā ir izplatīta prakse gandrīz jebkurā teritorijā atļaut dažādas funkcijas. Tas nozīmē, ka jebkura teritorija ir uzskatāma par jauktas izmantošanas teritoriju, lai gan attiecīgā izmantošanas veida nosaukums liecina tikai par vienu izmantošanu. Ņemot vērā, ka reālā situācijā nekad neeksistē viena izolēta funkcija, tad plānošanas uzdevums būtu spēt noteikt attiecīgās teritorijas labāko galveno izmantošanu (funkciju), tai pakārtojot nekonfliktējošas, citas atļautās funkcijas.

Baltinavas novada teritorijas plānojumā 2013.-2025.gadam visas teritorijas tiek iedalītas divās lielās kategorijās - apbūves teritorijas un teritorijas, kur apbūve nav galvenais izmantošanas veids. Teritorijas plānojumā ir noteiktas deviņas apbūves teritorijas un četras teritorijas, kur apbūve nav galvenais izmantošanas veids.

Lauku zemēs galvenais izmantošanas veids ir lauksaimniecība, taču ir radīta iespēja daudzpusīgai lauku izmantošanai – gan bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguve, gan dažāda veida apbūves izvietošana. Mežu teritorijās galvenais zemes izmantošanas veids ir mežsaimniecība, taču tiek atļauta arī bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguve, meža zemju transformācija lauksaimniecības zemēs, kā arī dažu veidu apbūves teritoriju izvietošana. Dabas un apstādījumu teritorijas galvenokārt noteiktas apdzīvotās vietās, tās var būt gan labiekārtotas, gan bez labiekārtojuma.

Lauku zemes ir zemes vienības, kur galvenais izmantošanas veids ir lauksaimnieciska izmantošana un viensētu apbūve, bet papildus atļauta mežsaimnieciska izmantošana, sabiedriskas, komercdarbības, ražošanas un tehniskas būves.

Mežu teritorijas ir teritorijas, kurās galvenais izmantošanas veids ir vides aizsardzība, mežsaimnieciskā darbība un teritoriju izmantošana rekreācijai. Meži pilda ekoloģiskās, saimnieciskās un sociālās funkcijas. Mežu teritorijās tiek atļauta arī derīgo izrakteņu ieguve, infrastruktūras objektu un meliorācijas būvju izvietošana, kā arī meža transformēšana un dažāda veida apbūves teritoriju izvietošana.

Ūdeņu teritorija ir dabiskas vai mākslīgas ūdensteces un ūdenstilpes (upes, ezeri, dīķi).

Dabas un apstādījumu teritorijas ir plašs jēdziens, kas attiecināms uz visām „zaļajām” teritorijām. Dabas un apstādījumu teritorija ir teritorija pilsētā un ciemos ar estētisku un rekreācijas nozīmi – meži, parki un apstādījumi.

Dabas un apstādījumu teritorija. Labiekārtotas dabas teritorija ir ir labiekārtotas teritorijas ar estētisku vai rekreācijas nozīmi.

Dabas un apstādījumu teritorija. Dārzi ir teritorijas, kurās galvenais zemes un būvju izmantošanas veids ir augļu un sakņu dārzu ierīkošana ģimenes vajadzībām ar sezonas rakstura būvēm.

Dabas un apstādījumu teritorija. Kapsētas ir teritorijas, kur galvenā izmantošana ir apbedījumu veikšana un ar to saistītās būves.

Nosakot dzīvojamās apbūves klasifikāciju un iedalot to savrupmāju, mazstāvu un daudzstāvu apbūves teritorijās, tiek ņemta vērā teritorijas izmantošana un apbūves un ar to saistītās teritorijas nozīme vietas telpiskajā struktūrā. Šī ir apbūve, kas raksturīga apdzīvotām vietām, koncentrējoties vienkopus mazās zemes īpašumu vienībās, veidojot lielāku apbūves blīvumu, un kurai nepieciešama centralizēta inženiertehniskā apgāde.

Savrupmāju apbūves teritorija ir dzīvojamās apbūves zona pilsētā un ciemos ar savrupmāju apbūvei atbilstošu teritorijas organizāciju un apbūves struktūru. Galvenā izmantošana - dzīvojamo māju apbūve, bet papildus izmantošana – citu atļauto būvju būvniecība un teritorijas izmantošana.

Mazstāvu dzīvojamā apbūve ir dzīvojamās apbūves zona pilsētā un ciemos, kur galvenā izmantošana ir dzīvojamo māju apbūve līdz 3 stāviem, bet papildus izmantošana – citu atļauto būvju būvniecība un teritorijas izmantošana.

Daudzstāvu dzīvojamā apbūve ir teritorija, kurā galvenais izmantošanas veids ir daudzdzīvokļu māju un rindu māju dzīvojamā apbūve, bet papildus izmantošana - citas atļautās izmantošanas.

Publiskās apbūves teritorija ir teritorija, kurā galvenā izmantošana ir sabiedrisku un komercdarbības būvju apbūve, bet papildus izmantošana - citas atļautās izmantošanas. Publiskās apbūves teritorijas raksturo teritoriju un ēku pieejamību sabiedrībai. Teritoriju un apbūves pieejamības raksturs un to telpiskā loma ainavā ir publiskās apbūves teritorijas klasifikācijas galvenie kritēriji. Šajā grupā tiek ietvertas sabiedrisko un komerciestāžu apbūve, kas neatšķiras pēc to lomas telpiskajā struktūrā, taču tām ir dažādas funkcijas, kuras savukārt ir iespējams ātri mainīt vietām.

Rūpniecības apbūves teritorija ir teritorijas, kurās galvenā izmantošana ir ražošanas, transporta un noliktavu uzņēmumu apbūve, bet papildus izmantošana - citas atļautās izmantošanas.

Rūpniecības apbūves teritorija (R1) ir teritorija, kurā galvenā izmantošana ir derīgo izrakteņu ieguve.

Tehniskās apbūves teritorija ir teritorija, kurās galvenais zemes un būvju izmantošanas veids ir valsts, pašvaldības un komersantu inženierbūves un transporta infrastruktūras būves, bet papildus izmantošana- citas atļautās izmantošanas.

Transporta infrastruktūras teritorija ir teritorijas, kur galvenais izmantošanas veids ir valsts un pašvaldības kopējas izmantošanas transports - ielu un ceļu tīkls, laukumi, dzelzceļš un citas inženierbūves.

Valsts aizsardzības objektu teritorijas nozīmē teritorijas, kur galvenais zemes un būvju izmantošanas veids ir valsts aizsardzībai, robežsardzei un muitai nepieciešamo būvju, ēku un ar tām saistītās infrastruktūras izvietošana.

Teritorijas plānojumā ir noteiktas arī īpašas teritorijas ar savām specifiskajām prasībām. Tādas ir īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kur izmantošanu reglamentē dabas aizsardzības

normatīvie akti; aizsargājami kultūras pieminekļi un to teritorijas, kur izmantošanu regulē kultūrvēsturisko objektu aizsardzības normatīvie akti; novada nozīmes kultūrvēsturiskie objekti un piemiņas vietas; Valsts robežas josla un pierobežas josla, kur izmantošanu regulē Latvijas Republikas valsts robežas likums; piesārņotas un potenciāli piesārņotās vietas, kur pirms izmantošanas tiek pārbaudīts piesārņojuma līmenis; ainaviski nozīmīgie ceļa posmi, kuru piegulošās teritorijas nedrīkst apmežot; applūstošās teritorijas, kurās ir aizliegta būvniecība.

Teritorijas plānojumā liela vērība tiek pievērsta apdzīvoto vietu izmantošanai un robežām.

Viens no Teritorijas plānojuma uzdevumiem ir arī aizsargjoslu noteikšana. Atbilstoši grafiskās daļas mērogam ir atliktas visas aizsargjoslas, kuru platums ir vienāds vai lielāks par 10 m. Aprobežojumus aizsargjoslās nosaka Aizsargjoslu likums un no tā izrietošie normatīvie akti. Baltinavas novada teritorijas plānojumā 2013.-2024.gadam ir noteiktas 4 veidu aizsargjoslas:

- 1) Vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas. Saskaņā ar Aizsargjoslu likumu šo aizsargjoslu galvenais uzdevums ir samazināt vai novērst antropogēnās negatīvās iedarbības ietekmi uz objektiem, kuriem noteiktas aizsargjoslas. Baltinavas novada gadījumā par tādām var uzskatīt upju, dīķu, ezeru, purvu aizsargjoslas, kā arī valsts aizsardzībā esošo Baltinavas novada kultūras pieminekļu aizsargjoslas un aizsargjoslas ap ūdens ņemšanas vietām.
- 2) Eksploatācijas aizsargjoslas. Saskaņā ar Aizsargjoslu likumu šo aizsargjoslu galvenais uzdevums ir nodrošināt dažāda veida komunikāciju un objektu efektīvu un drošu eksploatāciju un attīstības iespējas. Pie šādām aizsargjoslām pieskaitāmas ne tikai aizsargjoslas gar elektriskajiem tīkliem, siltumtīkliem, kanalizācijas tīkliem u.tml., bet arī ielu sarkano līniju koridori.
- 3) Sanitārās aizsargjoslas. Saskaņā ar Aizsargjoslu likumu šo aizsargjoslu galvenais uzdevums ir paaugstinātu sanitāro prasību nodrošināšana. Baltinavas novadā šāda veida aizsargjoslas ir noteiktas ap kapsētām, kā arī ap novada teritorijā esošajām notekūdeņu attīrīšanas ietaisēm.
- 4) Drošības aizsargjoslas. Saskaņā ar Aizsargjoslu likumu šo aizsargjoslu galvenais uzdevums ir nodrošināt vides un cilvēku drošību likumā noteikto objektu eksploatācijas laikā un iespējamo avāriju gadījumā, kā arī pašu objektu un to tuvumā esošo objektu drošību. Baltinavas novadā drošības aizsargjoslas ir aktuālas ap aizsprostiem, gar dzelzceļu.

Šo aizsargjoslu parametri aprakstīti Baltinavas novada teritorijas plānojuma teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos. Gadījumos, ja attiecīgā aizsargjosla precīzi atbilst Aizsargjoslu likuma un ar to saistītās metodikas kā Ministru kabineta noteikumu prasībām, tad teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos ir ierakstīta attiecīga norāde, nepārrakstot likuma prasības. Konkrētāki parametri norādīti tikai tajos gadījumos, ja aizsargjosla skar konkrētu Baltinavas novada objektu vai teritoriju.

Tauvas joslas Baltinavas novadā tiek noteiktas saskaņā ar Zvejniecības likumu (1995), kas gar privāto ūdeņu krastiem ir 4 metri, bet gar pārējo ūdeņu krastiem - 10 metru platumā, izņemot gadījumus, ja privātie ūdeņi visā to platībā un tiem piegulošās sauszemes daļa pieder vienam un tam pašam īpašniekam un zvejas tiesības šajos ūdeņos nepieder valstij. Tauvas joslas

platums tiek skaitīts: gar upju lēzeniem krastiem – no normālās ūdenslīnijas, bet gar upju kraujiem krastiem – no krasta nogāžu augšmalas, turklāt tauvas joslas platumā ietilpst arī zeme no ūdenslīmeņa līdz krasta nogāzei un pati nogāze. Ūdensobjektu piekrastes zemes īpašniekiem ir tiesības lietot tauvas joslu, ciktāl šīs tiesības neierobežo šis likums un citi normatīvie akti. Tauvas joslas bezmaksas lietošana bez iepriekšējas saskaņošanas ar zemes īpašnieku paredzēta kājāmgājējiem, zivju resursu un ūdeņu uzraudzībai un izpētei, robežapsardzībai, vides aizsardzības, ugunsdrošības un glābšanas pasākumu veikšanai. Mēroga noteiktības dēļ tauvas joslas nav grafiski attēlotas Baltinavas novada teritorijas plānojuma grafiskajā daļā, bet tās nosakāmas detālplānojumu izstrādes gadījumos.

Norādes turpmākai novada attīstības plānošanai

Baltinavas novada teritorijas plānojums piedāvā iespējas vēlamajai telpiskajai attīstībai nākotnē. Tas nodrošina bāzi lēmumu sagatavošanai, kam ir telpiska nozīme.

Pašvaldībai lēmumi ir jāpieņem, paturot prātā, kur notiks jauna attīstība un kā tā tiks īstenota. Pie jebkuras iedzīvotāju vajadzības apmierināšanas, jāpatur prātā konfliktējošās intereses un jāmeklē kompromisa iespējas.

Nemot vērā pašvaldības iespējas un vajadzības, ciemu teritorijā ir izstrādājams lokālplānojums, sakārtojot inženierkomunikāciju nodrošinājumu, zemes sadales un apvienošanas jautājumu, kā arī citus nozīmīgus jautājumus.

Teritorijas plānojums ir dokuments, kas piedāvā konkrētu telpisku vīziju 12 gadiem, piedāvājot koncepcijas vēlamai telpiskai struktūrai, vadlīnijas īstenošanas rīcībām un prasības ikdienas darbībām. Plānošana ir nebeidzams process. Nepārtrauktības un pēctecības principi garantē, ka plānošanas dokumentiem jāreaģē uz mainīgo situāciju, tomēr grozot teritorijas plānojumu un mainot situāciju, jāsauglabā tās plānojuma daļas, kuru pamatojums nav mainījies.

13. Teritorijas plānojuma grozīšana un īstenošana

Baltinavas novada teritorijas plānojums 2013. – 2025.gadam ir tiesisks pamats novada teritorijas izmantošanai turpmākajiem 12 gadiem un nosaka teritorijas atļauto (plānoto) izmantošanu un izmantošanas nosacījumus. Teritorijas plānojums pašvaldībai ir tiesisks pamats pieņemot turpmākos lēmumus par teritorijas izmantošanu un arī pamatojums projektu realizācijai, investīciju piesaistīšanai.

Teritorijas plānojums iedzīvotājiem, zemes īpašniekiem un uzņēmējiem ir garantija un iespējas savu projektu realizācijai. Teritorijas plānojums visiem interesentiem kalpo kā informācija par Baltinavas novada teritoriju un tās turpmāko attīstību.

Teritorijas plānojums likumdošanā noteiktajā kārtībā ir jāpārskata, ja:

- 1) ir stājies spēkā augstākstāvošs plānošanas dokuments, kas tieši ietekmē Baltinavas novada telpisko attīstību;
- 2) beidzies šī teritorijas plānojuma darbības laiks;
- 3) tiek ievēlēta jauna pašvaldības dome.

Baltinavas novada teritorijas plānojuma izmaiņas veicamas saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem. Tie saistošo noteikumu punkti, kuros ir atsauces uz iespēju noteikt, detalizēt vai precizēt, veicot papildus darbības, piemēram, izstrādājot detālplānojumu, uzskatāmi

par nosacījumiem un nav klasificējami kā teritorijas plānojuma un arī teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu grozījumi.

Plānojuma īstenošanas galvenie instrumenti ir teritorijas izmantošanas zonējums, tās izmantošanas un apbūves noteikumi. Katrai vietai – gan dabas, gan apbūves teritorijām – atbilstoši teritorijas plānojuma zonējumam ir noteiktas telpiskās iespējas. Novada attīstība telpiskajā aspektā notiek, realizējot šīs iespējas, kas reizē veido novada struktūras pamatu un palīdz saglabāt gan dabas, gan kultūrvēsturiskās vērtības. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos tiek konkretizētas gan atsevišķu vietu, gan teritoriju tipu izmantošanas iespējas atbilstoši teritorijas plānojuma redzējumam. Tā kā novads, līdzīgi dzīvam organismam, atrodas nepārtrauktā attīstībā, tad plānojuma īstenošana nav kāda vienreizēja atsevišķa darbība, bet process, kurā teritorijas izmantošanas zonējums un noteikumi spēlē ikdienas darbarīku lomu.

Teritorijas plānojuma grozījumu procedūru uzsāk pēc atbilstoša Baltinavas novada domes lēmuma pieņemšanas. Priekšlikumus teritorijas plānojuma grozījumiem var ierosināt jebkura fiziska vai juridiska persona, bet pašvaldībai nav pienākums lemt par teritorijas plānojuma grozījumu izstrādes uzsākšanu pēc katra saņemtā priekšlikuma. Šādu grozījumu uzsākšanas nepieciešamība jāvērtē kontekstā ar Baltinavas novada teritorijas plānojuma 2013.-2024.gadam noteikto, izmaiņām augstāk stāvošos plānošanas dokumentos (reģiona, nacionāla līmeņa plānošanas dokumentos), kā arī normatīvajos aktos paredzētajos gadījumos.

Pielikumi

Apdzīvotās vietas un iedzīvotāju skaits tajās

N.p.k.	Apdzīvotās vietas nosaukums	Iedzīvotāju skaits
1	Apšova	13
2	Bahmati	0
3	Baltinava	548
4	Bārzulova	7
5	Beržovka	0
6	Blauzgova	4
7	Bleivas	1
8	Boncāni	9
9	Brieksīne	16
10	Buksti	9
11	Čudarīne	54
12	Danski	35
13	Demerova	33
14	Dokti	0
15	Dubrovka	0
16	Duļbova	0
17	Dupurova	3
18	Dursprīde	6
19	Dziervīne	27
20	Ezerova	17
21	Gnilki	7
22	Grikovka	6
23	Jorzova	5
24	Kaktiņi	0
25	Kaņepes	0
26	Kaši	23
27	Keiši	18
28	Kitkova	0
29	Kļangova	4
30	Koinumeži	6
31	Korpova	5
32	Kotlova	6
33	Kožurki	5
34	Kraukļova	0
35	Kuzņecova	3
36	Ķēvesdruva	0
37	Lauruti	3
38	Leidumi	6

39	Lemešova	3
40	Levaškova	2
41	Mačusola	13
42	Maiļupe	16
43	Maksi	0
44	Merkuzīne	1
45	Mežupe	13
46	Mišāni	6
47	Morkova	4
48	Motrīne	2
49	Neiviņi	0
50	Obeļova	34
51	Odumova	15
52	Pazlauga	7
53	Peisova	7
54	Pleitova	22
55	Pliešova	33
56	Plīnova	1
57	Puncuļova	15
58	Punduri	22
59	Putrova	7
60	Risova	6
61	Rudukova	1
62	Safronovka	0
63	Sarkaņi	2
64	Silagaiļi	15
65	Silenieki	0
66	Sivanovka	0
67	Sloboda	58
68	Slostova	7
69	Surikova	26
70	Svātūne	12
71	Sviļpova	12
72	Teležnīki	1
73	Timšāni	2
74	Tutinova	2
75	Upiņi	4
76	Upmale	2
77	Ūzulova	8
78	Vasiliški	3
79	Vārņite	1
80	Viborgi	9
81	Viļumi	0

82	Zeļči	0
83	Zubki	4
84	Žeikeri	34

Avots: Baltinavas novada pašvaldība, 02.08.2012.

Nosaukums	Platība, ha	Kadastra apzīmējums
Breksīnes kapi	1,2	38440010149
Slobodas kapi	0,3	38440010101
Merkuzīnes kapi	3,7	38440030412
Pliešovas kapi	3,7	38440030141
Dansku kapi	2	38440110078
Dziervīnes kapi	0,5	38440110060
Zubku kapi	1	38440120063
Svātūnes kapi	0,3	38440090021
Gubas kapi	1,8	38440030306
Silarašu kapi	0,5	38440120053
Čudarīnes kapi	0,6	38440060214

